

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Anstro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10
pe 1/4 an 5
pe 1 lună 2
N-rii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un șlr garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Regele Italiei la Berlin.

Abia s'a întors acasă dela Petersburg, unde se dusesse să vadă pe țarul, și la 27 August tinărul rege al Italiei a sosit la Berlin, să vadă pe împăratul Wilhelm. S-a vădat și să vorbească cu El, de bună-seamă despre lucruri mari, că numai așa, să-l întrebe de sănătate, nu face drumul dela Roma până la Berlin.

Intâlniri acesteia în lumea întreagă i-se dă o mare însemnatate. Mai ales că se întâmplă îndată după ce regele Italiei văzuse pe țarul.

Faptul că regele Victor Emanuel s'a dus întâiu să vadă pe țarul și tot atunci ieșise vestea că se duce să vadă pe Loubet, președintele Republicii Franceze, dedese prilej să se vorbească și în unele părți să se creadă chiar, că Italia începe a se îndepărta de statele Austro-Ungaria și Germania, cu cari aproape de treizeci ani se legătuse a sta alături (în Tripla-Alianța) la bine și la rău.

Îndeosebi în monarchia austro-ungară i-s'a luat în nume de rău că n'a venit să vadă întâiu pe bătrânul nostru împărat și rege, ci s'a dus la țarul, care deși trăiește în prietenie cu domnitorul nostru, nu e mai puțin adevărat însă, că este căpetenia unui popor dușman nou.

Italianii au răspuns însă că pe împărat și regele nostru nu-l poate vedea la Viena ori Budapesta, din pricină că acesta nu i-ar pute întoarce visita, după-cum n'a întors-o nici regelul Umberto. Francisc Iosif fiind adică mare catolic, nu s'ar pute duce la Roma fără să vadă și pe papa; acesta însă trăind în dușmanie cu familia regală, e de înțeles, că regele italian s'ar supăra dacă vre-un cap încoronat s'ar duce și la papa. Ca să nu supere nici pe unul nici pe altul, atât domnitorul nostru cât și aiții, nu se duc la Roma.

Lucrurile se schimbă însă acum. Regele Italiei s'a dus să vadă zala cea mai tare a legăturii dintre cele trei stăpâniri. Și venind vorba despre politică, fără îndoială că și unul și altul și-a dat cuvântul ca și pe viitor să țină cu toată barbația legătura încheiată deja de părinții lor, legătura care are o singură țintă: pacea!

Din acest punct de vedere noi, supușii unui domnitor, care mai mult decât toți ceilalți dorește pacea, numai bucura ne putem, vedând că deși Italia a ținut să se pună bine cu Rusia, a căutat să deie însă semne că se leagă și de Germania.

Ca împăratul Germaniei se va duce și el la Roma, ori va căuta să-l vadă pe regele Italiei unde-va pe mare, ca astfel să nu supere pe papa, ori duce-se-va la Roma fără a vedea și pe papa, nefiind el catolic ci protestant, vom afla mai târziu.

Azi vedem numai atât, că regele Italiei este primit în Germania cu o bucurie rară.

De prin foile budapestare mai vedem spot că Ungurii sunt cuprinși

de oare care îngrijare. Li e teamă că nu cumva regele Italiei în unele privințe, să se înțeleagă pe sub ascuns cu Rusia și Germania. De pilda în privința ocupării Albaniei, vecina dela mează-zi a noastră pe care se zice că Italia ar fi pus de mult ochii.

Fapt e, că zilele trecute, când cu întâlnirea la Ischl între bătrânul nostru domnitor și între regele Carol al României, foile maghiare recunoșteau că cel mai credincios prieten al Austro-Ungariei este regele României. Ear „Hazák“ chiar mai alaltaeri spunea, că barbatul politic maghiar cel mai cuminte va fi cel care va ști să pună la cale o legătură trainică și sinceră între Unguri și Români, singurii icuți între două neamuri d'o potrivă de țară și de primejdioase: Slavii și Germanii! Rusia dela mează-noapte și Germania dinspre apus, — eata cele două chingi ce se strâng și în jurul Ungurilor și al Românilor. Ear Italianii ori-cât ne-ar avea drag și pe noi și pe Unguri, sunt prea de parte.

El vorba numai dacă Ungurii vor și avea tărie să facă așa cum mintea li-ar porunci într-a se apropia de Români fără de nici un gând ascuns!

„Puterea a 60 florini“. Sub acest titlu „Alkotmány“ de Sâmbătă se ocupă la loc de frunte de cea mai nouă ordinațiune a ministrului Wlassics relativă la școalele confessionale, adresată inspectorilor școlari.

„De o școală confesională — începe A — a cărei învățător primește, în baza art. de lege XXVI. din anul 1893, dela ministrul cultelor, din cassa statului, complectarea la suma de 300 fl.; a salarului său de 240 fl., — de aceea școală și de acel învățător dl ministru de culte dispune nu în proporția celor 60 : 240 fl. ci absolut, în toate și pe întreaga linie“.

După-ce citează în extensiune ordinațiunea ministerială. A. face următoarele reflexiuni asupra chestiunilor atinse în ordinațiune:

„... Dacă ajustarea școlăii nu este la cel mai înalt nivel, ministrul așa ceva nu poate privi „cu indiferență“. Dacă rezultatul instruițiunii „nu este corespunzător“, așa ceva „nu iartă“ ministrul „la nici un caz“. Autoritățile bisericești trebuie provocate deci, de urgență, ca să-și aducă școalele în ordine complectă cu sfârșitul anului acestuia“.

Ce va fi vrând ministrul Wlassics cu această dispoziție? Răspunde A.

„Teamă ne este, că aerul implacabil al ordinațiunii este numai mantaua tendinței statificării. Domnul Wlassics, cu cele 1600 școale de stat ale sale învidiază mulțimea școalelor confessionale (13 629) și frecvența ațelora...“

„Această pășire a ministrului, ce e drept, se bazează pe lege, dar să nu uite dl ministru, că toamat în cazul acesta summum jus summa injurie.“

Cine nu prăznuște pe Kossuth. Sfatul orășenesc din Pécs (Cincbiserici) a hotărât ca orașul să nu prăznuiască în ziua de 19 Septembrie a 100 aniversare dela nașterea lui Kossuth.

Tot așa, parochiile catolice și gr.-catolice din Sátoralja-Ujhely, comitatul lui Kossuth, au hotărât să nu deschidă biserica nici să facă vre-o slujbă dumnezeiască întru pomenirea lui Kossuth care a fost calvin.

Dând această știre, „M. Szó“ foiaia calvină, spune că tot mai tare se dovedește cum catolicismul și patriotismul sunt două binte cari nu se pot rosti d'odată!

In foc. De când a apărut „Függetlenség“, ziarul local „Arad és Vidéke“ este într-una țintă de atac. Astfel în numărul său de Mercuri „A. és V.“ este atacat chiar în foaia „Budapesti Napló“, care învinuște pe fostul ziar kossuthist că a părăsit vechea credință și a îmbrățișat un program politic, economic și social pe care foarte puțin îl laudă în în oraș. Numitul ziar atacă pe „A. és Vidéke“ mai ales pentru-că acesta a devenit organ agrar.

Din parte-i „A. és V.“ protestează însă în numărul de Jout și respinge cu indignare toate învinuirile ce i-se aduc, spunând că toate aceste atacuri sunt puse la cale pentru a se ajuta cel mai nou ziar kossuthist, „Függetlenség“...

Rău se va simți și P. Cuviosul Hamsea, care e prieten și cu agrarul Vársárhelyi, dar ține să fie bine și cu Vészi, care în „Budapesti Napló“ cu sîla voia să ni-l pună episcop. Ei, dar nu zadarnic a crescut Hamsea în școala lui Meșianu, care era meșter a fi și cu Turcul și cu Muscalul!

Partidul Ugron — desființat. Partidul cel mai șovinist maghiar, zis al lui Ugron, e desființat. Adevărat că și din alegerea din urmă, a ieșit slab. Acum însă, că în urma bancrutei ce a suferit, Ugron s'a sfîșit să mai și meargă pe la Dietă, partidul s'a desființat. Unii dintre partizani au reîntrat între kossuthisti, Bartha, după Ugron, cel mai talentat, a rămas înafară de orice partid, așa că desființarea partidului se aduce la cunoștință obștească chiar în „Ellenzék“ din Cluj, foiaia lui Bartha. Adevărat că și acolo în posta redacției. Ceea-ce nu împedecă însă pe adversarii lui Ugron, pe banfyști mai ales, ca în articole de fond să-și arate bucuria și să-i mai tragă una muribundului politician Ugron Gábor, cărui „M. Szó“ îi face vina că n'a fost destul de liberal și destul de kossuthist, ci a fost prea liferant de ovés pentru armata comună, ear în Delegațiunii a făcut oposite de... porunceală.

Protest împotriva celor păcătoși.

Suntem rugați să publicăm următoarele:

Învățătorii tractului Peștes (districtul Oradan) adunați la Aleșd în 12/25 August 1902, scandalizați de acuzările și atacurile nevrednice îndreptate în contra P. C. Sale d-lui Vicar Vasile Mangra, alesul Episcop al diecesei Aradului de către „greco-catolicul calvin“ Pap Iános, pamfletar pus în serviciul partidului Hamsea, — resping cu indignare acele acuzări și scornituri malițioase, ear P. C. Sale d-lui Vicar Vasile Mangra îi votează ali-pire și încredere.

Învățătorii tractului.

Oare?!

„Egyetértés“ dela 28 August a scris ear „Aradi Közlöny“ de azi a grăbit să sară în par și ea, vestind că „în tabăra lui Mangra e mare consternațiune“ din cauză că „a mers vestea“ că stăpânirea la nici un caz nu va

propune M. Sale întărirea. Ear' ca nu cumva Sinodul să aleagă și a doua oară tot pe V. Mangra, guvernul va propune M. Sale ca a doua alegere să se facă scoțînd din candidatură pe Mangra.. Bine că nu-l scoate pe Mangra și din sinul bisericeii.

Se înțelege, că de sus și până jos, tot ce află „Egyetértés“, e luat din — vînt. Tabăra lui Mangra așteaptă cu răbdare și cu credință, avînd nădejdea întreagă că Mangra va fi întărit, deoarece-ce pe d'oparte nu-și poate închipui ca Széll, cel cu „jog, törvény és igazság“ să facă bisericeii noastre nedreptate și să voiască a ne silui să alegem după dorințele Ovreilor și a geșefarilor români, ear pe de altă parte știm că cei cari au uneltit împotriva lui Mangra, au fost puși la locul lor.

Astfel, mitropolitul Meșianu zadarnic a promis că în Sinodul episcopesc alegerea lui Mangra nu va întări-o, ci zău a întărit-o fără multă vorbă, că așa a fost cu dreptate și dreptatea aceasta nu s'a putut nesocoti față fiind de toți veneratul episcop al Caransebeșului.

Cât privește tovarășia Beleş, de când cu scrisoarea către „fratele Pavel“, dl Beleş nu mai calcă prin minister, știind bine, că ministrul îi va pune sub nas acea scrisoare, dovadă a purtării sale în trei luni cum zice Neamțul!

Eata de ce stăm liniștiți toți, liniștiți și închegați, gata la ori-ce! Și când ne aducem aminte că și episcopul Iosif Goldiș, adormit în Domnul, numai după patru luni dela alegere a ajuns în scaun, măcar că atunci altfel au stat lucrurile, nu vedem de ce să fim nerăbdători. Și cu atât mai puțin de nădăjdiiți!

Suntem numai doritori să vedem odată scaunul împlinit și ori ce Român de treabă trebuie să dorească aceasta, în rîndul întâiu chiar I. P. S. Sa Mitropolitul, cărui Statutul Organic îi pune ca o înaltă datorință să lupte pentru ca în trei luni de zile scaunul veduiv să-și aibă pe alesul.

Marile hoții.

Foile ungurești aduc tot mai multe amănunte despre hoțiile mari ce s'au descoperit în zilele din urmă în casele orfanale ale comitatelor Timișana și Bacî Bodrog.

Astfel „M. Szó“ află din Timișoara că lipsa de peste două milioane coroane în cassa orfanală dela Timișoara este azi furt netăgăduit. Multime de orfanți, de ani de zile, tot au cerut să li-se deie banii dar au fost respinși răspunzîndu-li-se că nu-i de unde, așa că după lege ar trebui să se rostesească fără înconjur baneruta comitatensă, ori să se porceadă ca la Arad: să se pună dare pentru acoperirea banilor strecurați printre degetele cine știe a căți domni, căci de mult s'a băgat de seamă lipsa banilor, până n'a venit însă protonotarul Dr. Sătura să spună în gură mare că

se fac hoții, s'au tot acoperit lucrurile.

Tot așa s'au acoperit și la Bacă-Bodrog, așa că aproape de 30 ani s'a furat într'una, în cât lipsesc acum din banii orfanilor comitatului peste 2 milioane 400 mii și după știrile mai nouă, zadarnic fișpanul Lonovics face aspra cercetare, n'are pe cine apuca ori că ar trebui să-l arunce în temniță pe toți, căci după toate semnele, au furat nu numai notarii și primarii, cari dela comitat scoteau, cu hârtii false, bani pentru orfani cari nu trăiau, dar domni mai mari dela comitat știau și ei despre aceste pungășii, dar le răbdau căci se împărșeau pe banii furați.

Cu un cuvânt, pretutindeni se fură, așa că pe lângă aceste mari hoții descoperite acum, Krivany al nostru rămâne un găinar de rând.

„Reichswehr“ despre Apponyi.

„Reichswehr“ din Viena, despre care se știe că reprezintă vederile cercurilor înalte, mai ales militare, află că o demonstrație aceea ce a făcut sau vrea să facă contele Apponyi. Pentru-că numele lui Kossuth e o noțiune politică bine determinată, care acceptată din partea unei persoane oficiale sus puse, nu mai poate fi restălmăcită. De aceea, aducându-i aminte, că la înmormântarea destul de sgomotoasă a lui Kossuth Ungaria oficială (înțelege guvernul) n'a luat parte, și exprimându-și convingerea, că nu va lua parte nici la sărbătorile din 19 Septembrie c., și spune contelei Apponyi numitul ziar, că dacă mergea ca simplu deputat dietal la sărbătorile centenare ale lui Kossuth, nu i-se putea face nici o imputare. Dar, ceea, că merge în fruntea parlamentului, ca personalitate oficială, nu i-se poate aproba și ierta. Pentru-că presidential Camerei e persoană însemnată și provăzută cu rol însemnat în stat, și vine în dese stingeri cu monarhul. De multe-ori coroana cere informații dela el asupra situațiilor, ales pe vremuri de criză parlamentară sau ministerială. Nu se cuvinte deci să dea sfat coroanei sărbătorind pe acela care voia să zdrobească coroana. De aceea, contele Apponyi a făcut act de nesocotință, când s'a decis să merge la sărbătorile kossuthiste în calitate de president al Camerei ungare.

Astea le scrie „Reichswehr“ la adresa contelui Apponyi, și în mod indirect poate și la adresa guvernului ungar, pentru-că e de presupus, că cu știrea și învoirea guvernului a făcut contele Apponyi pasul „nesocotit“, cum îi numește „Reichswehr“.

Lui Fală-goală.

Se svirecolește, bietul Csicsó, încât dacă l'am mai prețui într-un-cât-va, ar trebui să nu fie milă de el. Cum nu se astâmpără însă, ci și după-ace l'am strins cu ușa încât l'am lăsat tocmai cât se răsună, tot mai face pe grozavul și își ia nasul la purtare, suntem nevoiți să-l mai scuturăm odată.

S'acum, în „Tribuna“ dela 15/28 August, după ce ne numește „calomniatori“, ne injură ca la ușa cortului. Noi însă pe acest tărâm nu-l urmărim, că cinstim mult mai tare și tiparul și foaia noastră. Avem și altă creștere și bogăția de cuvinte a „kocsiilor“ nu nisum a ni-o însuși. De altfel chiar și cititorii cu serăcie de duh cari ar pute să mistue ocările cicloiste pot să judece că injură numai omul care nu are dreptate, pe care l'ai prins cu măsura mică.

Noi, în răspunsul ce am dat scrisorii veninoase ce publicase mai deunăzi ear în „Tribuna“, l'am dovedit pe Ștefan Csicsó (zis și Pop):

1) că fără știrea fruntașilor români a adus în congregație vorba asupra Fondului Iancu și a dat astfel prilej ca numele lui Iancu să fie terfelit și cinstea națională trasă în noroiu chiar de Bokšan Szevér, prietenul de cruce al lui Csicsó, căci acesta înfățișase pe Români ca și când ar fi mâncat fondul, deși pute și dela Csicsó ori dela fișpan că libelul despre bani este în mâna guvernului;

2) am dovedit că Csicsó a făcut tot târboiul numai ca să producă sgomot în jurul său, trimițând unul ziar din România și știrea mincinoasă că Ungurii ar fi spart ferestrele caselor sale;

3) am dovedit, negru pe alb, că d-sa nu e'a mulțumit însă cu laudele ce a slobozit în lume, dar s'a apucat să întăreze pe fruntașii români din Arad: un Dr. N. Oncu, Dr. Suciu, R. Ciorogariu, Vasilie Goldiș, Sava Raicu, Georgiu Lazar, Russu Șirianu ca să începem cu cei din oraș; și dela sate: un M. Veliciu, Dr. G. Popovici, Dr. C. Ardelean, G. Popovici — Șiria, C. Gurban, Aug. Boțoc, frații Givulescu, frații Vașian și alți mulți prieteni de ai noștri și Români verzi cari întotdeauna cu demnitate au apărut cauza națională în congregație și încă pe vremuri când p'aici Csicsó nici din nume nu era cunoscut, — toți acestia sunt ticăloși ori slăbănogi, om de treabă și viteaz neîntrecut este numai el, Csicsó, puiu din Săcuime, prietenul de cruce alui Rozvány Pista, Românul care nici cruce nu știe să-și facă românește și alui Bokšan Szevér, Românul pe care înainte cu 3—4 ani chiar Csicsó l'a luiduit în congregație;

4) am dovedit că pentru a pute să-și ridice o temelie fie cât de subredă în fața obștei, a scris minciună sfruntată. A zis adică în „Tribuna“ dela 10/23 următoarele:

„In ședința extraordinară congregațională a comitatului Arad din 1 August era pus la ordinea zilei și rescriptul municipiului Arad, prin care era somat comitatul a întreveni la parlament și la capitala țării ca prin lege să se decreteze ridicarea unui monument lui Ludovic Kossuth“.

Pe când adevărul este că nu era vorba de intervenire la parlament, nici de bani de ai statului, când puteam să avem și noi cuvânt și am fi fost datori să vorbim, ci eată ce se zicea în adresa orașului Arad:

„Ținem că ne e datorință să luăm deci cuvântul (asta o spune după ce înșirase că obștea maghiară a strins bani pentru statua lui Kossuth! Red.) și să atragem atenția capitalei asupra indignității naționale că fără cauză se reține dela ridicarea statuei Kossuth.“

„Rugăm de ce cu toată onoarea pe comitetul permanent al municipiului capitalei ca pentru ridicarea statuei lui Kossuth să ia măsuri de urgență“.

În răspunsul său din „Tribuna“ dela 15/28 despre toate acestea Csicsó nu suflă însă un singur cuvânt, ci în felul său năbădăios crede că ne poate țări la ceartă personală. Nu, nu așa, puiu din Săcuime.

Cu vorbe late, cu laude resufate și sfruntate minciuni nu e de luptat împotriva adevărului!

Ești o fală goală și potopul de injurii ce așterni pe hârtie poate fi cel mult semn, că te gândești deja să-ți faci bagajul și întocmai ca alt păunaș voinicos ce fusese p'aici, să plecti dintre arădant în altă parte, unde poate vei reuși să stori preț pentru gogoșele ce aici nu ți se mai trec!

Din străinătate.

Pentru Campanile. Dl Poyater, președintele Academiei Regale a artelor din Londra, a adresat ziarului „Times“ o scrisoare, în care, după ce-și exprimă părerea sa de rău că statutele împiedecă Academia de a cheltui din fondurile sale pentru vre-o operă care nu e națională, deschide o subscripție între artiști și iubitori de artă pentru reconstruirea clopotniței din Veneția.

Poyater spune că nu trebuie să se presupună că la Academia, deschizând subscripția, se îndoieste de înfăcșurata dorință a italienilor de a face printr'o subscripție națională reconstruirea acestei clopotnițe.

Apelul adaugă: „Voim numai să dovedim respectul și stima noastră pentru venețieni și de a avea onoare să luăm parte la repararea unei pierderi așa mult regretată de lumea întreagă“.

Pentru săraci. O doamnă din aristocrația engleză a găsit un chip original de a face o operă de bine-facere.

Londonezii, cari treceau pe o stradă din cartierul elegant, se opreau să citească un manifest la ușa palatului d-nei Raglan, care spunea:

„Doamna Raglan, îmbrăcată cu mantia ei de încoronare, cu coroana pe cap și însemnele onorifice, stăd pe scaunul dela încoronare, va putea fi văzută dela 5—7. Prețul de intrare de 3 pence“.

Peste o mie de persoane au intrat în palat primind invitația contesei și a plătit biletul de intrare.

Ea se afla în grădina ei, înconjurată de familia și copii ei cari vindeau obiecte dela încoronare în folosul unui spital.

Câți-va vizitatori având mașina fotografică, au voit să ia portretul contesei, dar spre a face aceasta fotografiile au trebuit să plătească taxa de-o liră (25 lei).

Se zice că fondurile adunate sunt foarte mari și e probabil că exemplul contesei de Raglan va fi urmat și de alte doamne din aristocrație.

Academie engleză. Un decret regal din 8 August st. n. curent ordonă înființarea unei instituții academice în Anglia, care va purta numele de „Academia britanică pentru dezvoltarea studiilor istorice, filosofice și filologice“.

Noua Academie cuprinde 49 de membri, printre cari lordul Rosebery, John Morley, Balfour, etc.

Un ziar englez — „Morning Post“ — constată că nimeni nu s'a gândit și la marele filosof sociolog Herbert Spencer, care nu figurează printre nemuritorii numiți.

ULTIME ȘTIRI.

Wildpark, 27 August. Victor Emanuel, regele Italiei, după amiază la 5 oare 15 minute a sosit aici cu întreaga sa suită și oficerii atașați pe lângă Sine. La gara împodobită cu flori, verdeață, steaguri germane și italiene, s'au prezentat prințul de coroană (clironomul), principii Eichel Frideric și Joachim, principii regali cari petrec în Berlin și Postdam, principii cari servesc în garda casei domnitoare germane, cancelarul imperiului contele Bülow, contele Waldersee, membrii ambasadei italiene, notabilitățile de curte, generalii din Postdam, ambasadorul german din Cuirinal, care de presinte petrece aici și alte celebrități.

Impăratul Wilhelm sosise cu puțin înainte de a intra trenul în gară. Impăratul a salutat principii, apoi a pășit înaintea gardei vânătorilor, care eșise spre întâmpinare cu drapelul și muzica. La intrarea trenului în gară, compania de onoare a salutat, ear muzica a intonat imnul italian.

Impăratul Wilhelm, îmbrăcat în uniforma primului regiment de gardă purtând lanțul și steaua ordinului, Anunciata și ordinul militar de Savoia, a pășit înaintea regelui italian, carele purta uniforma regimentului 13 de husari numit Umberto și decorat cu Vulturul Negru. Domnitorii s'au salutat foarte cordial, și s'au sărutat. După prezentarea principilor, domnitorii au luat în revistă garda care a defilat înaintea lor. După aceasta însoțiți de cei preșei au tras la palatul nou. Marele convoiu a fost petrecut de o companie a gardei călăreților. Când escorta a trecut peste drumul mare, muncitorii italieni au salutat cu „evviva!“

Poporul adunat a erupt în frenetice urări la adresa domnitorilor.

De pe peronul palatului nou a salutat compania primei garde de onoare. Acolo s'au adunat și comandanții regimentului din Postdam. În ușa saloanelor dela scoici aștepta Regina, familia regală precum și toți principii casei domnitoare aflători în Berlin și Postdam. Cerul, care toată ziua fusese înorat, la sosirea regelui s'a înseninat.

Berlin, 28 August. Regele Victor Emanuel și împăratul Wilhelm au sosit la Postdam azi la 10 ore pentru cercetarea capitalei. La gara împodobită dela Postdam s'a prezentat o companie din partea ulanilor, care a petrecut căruța domnitorilor. La primire s'a prezentat cancelarul Bülow, marele ambasador din Cuirinal Wedel și alți notabili.

Din tren s'a coborât împăratul Wilhelm, în uniformă de genera, Victor Emanuel în uniformă regimentului de husari, împărăteasa Augusta Victoria, clironomul Frideric Wilhelm, prințul Ioachim, princesa Luiza, Prinetti, ministrul de externe italian și suita regală.

După prezentările și salutarile reciproce, domnitorii s'au urcat în trăsură, care între uralele publicului și a ulanilor i-a dus către poarta Braudenburg-ului. În trăsură Regele a șezut de-a dreapta împăratului, ear înainte și după trăsura călăreau ulanii. În trăsura următoare era regina, apoi au urmat clironomul, prințul Ioachim, princesa Victoria Luiza, cancelarul Bülow în uniformă regimentului de husari, cu Prinetti și contele Lanza, marele ambasador italian cu generalul Lindequist. Înaintea porții Brandenburg-ului așteptau sosirea domnitorilor căpeteniile orașului în frunte cu primarul și reprezentanțele cu președinții lor. La spatele fetelor îmbrăcate în alb, stăteau membrii coloniei italiene cu drapel.

Urale de „Hoch“ au fost cântate în sunetele muzicii care intona imnul italian, vesteau sosirea convoiului.

Trăsura de gală, trasă de 4 cai s'a oprit în fața podiului senatului orașenesc.

Primarul a ținut o cuvântare de bineventare, în care a amintit de prietenia caselor de Savoia și Hohenzollern, precum și despre zilele strălucite în cari părintele și bunicul Regelui petreceau în Berlin.

În vorbirea s'a a intonat anume, că pășirea Regelui pe pământul nemțesc e o nouă dovadă despre intenția Sa hotărâtă de a păstra totdeauna alianța între Italia Germania și Austro-Ungaria, ear prin aceasta susținerea păcii pe seama popoarelor.

Regele a răspuns foarte prietenește și a dat mâna cu primarul. Și-a exprimat părerea de rău, că neștiind bine nemțeste, îi răspunde în limba franceză. L-a asigurat pe primar, că cu vie plăcere va gândi totdeauna la frumoasa primire ce azi i-a făcut poporul german.

După vorbirea Regelui au venit fete îmbrăcate în alb, în frunte cu flica primarului Kürschner, care a prezentat Regelui un frumos buchet de flori. Apoi a pornit convoiul mai departe între frenetice urale de Hoch, amestecat cu „Evviva“, până la palat unde apoi Regele s'a retras în apartamentele sale.

Viena, 27 August. „Information“ aduce știrea, că România e legată de monarhia austro-ungară nu numai prin prietenia dintre regele Carol și împăratul, dar de 8 ani s'a legat la bine și la rău cu statele din triplă alianță.

Adunarea învățătoarească la Belinț.

— Decurgerea adunării. — Protest împotriva bătărilor alesului episcop Mangra. —

Învățătorii din tractul protopresbiterial al Belințului și-au ținut adunarea generală a despartământului, Joi la 8/21 August a. c. în școala învățătorului C. Pava în Belinț.

După chemarea duhului sfânt săvârșită în sf. biserică, membrii s-au întrunit în localul destinat unde președintele despartământului dl Demian Juratoni, (inv. în Jabar) prin cuvinte alese și foarte instructive, arătând cum astăzi lumea cultă nu se mai luptă cu arme ci așa zicând armele sunt cultura și numai cultura, — în-deamnă pe membrii la activitate și munca, apoi declară adunarea de deschisă. Urmează citirea rapoartelor: al presidiului, al casarului și al bibliotecarului, cari după mici observațiuni se iau la cunoștință.

Virgil Amandia, (Ictar) cetesc disertațiunea: „Dedarea“, care fiind foarte instructivă și bine lucrată a fost ascultată cu viu interes, ear constatându-se totodată de foarte instructivă, adunarea la propunerea înv. S. Faur, (Chisău) hotărăște a se depune în arhiva bibliotecii, de unde fie-care să o poată lua și ceti.

A urmat discuțiunea, referitor la procurarea unor obiecte, pe seama bibliotecii despartământului; chestiunea aceasta a fost lăsată biroului pentru executare.

Inv. S. Faur, aduce la iveală chestia cu noua ordinațiune ministerială, cu privire la propunerea limbii maghiare, ear adunarea hotărăște de a fi rugat Venerabilul Consistor pentru a ne da anumite indigetări în chestiune, deoarece ce se vede de timpuriu de nerealisabil scopul ca atare, rămânând peste tot neglijarea învățământului.

E drept că cu privire la disertațiuni, lucrări practice etc. punctul acela a fost foarte modest fiind de dorit ca pe viitor să avem un program mai bogat, dar aceasta s'a schimbat prin discuțiunile ce au urmat, despre cari însuși reverendisimul domn protopop Gerasim Sêrb, ca om de școală, a mărturisit că cu adevărată maturitate au fost discutate, așa dar, dacă a și fost poate prea puțin interes la început, aceasta este din motivul ca învățătorii mai în tot locul duc lupte grele, ne-

casuri mari cu plățirea neregulată a salariilor.

Cu privire la adunarea viitoare s'a hotărât a se ține la Topoloveț; inv. I. Furdianu, (Leucusești) propune a se alege o temă, din cutare obiect de învățământ, care temă fie-care membru să o prelucre, ear pe care va cădea soartea să o propună, constată această procedură de practică, obișnuită și în alte locuri, prim ce cu toții devenim activi.

Propunerea se primește cu aceia, că adunarea hotărăște numai obiectul „Religiunea“, ear tema va alege-o învățătorul propunător în a cărui comună se va ține adunarea, acesta va avea a o comunica cu toți membrii însă mai de timpuriu și fie-care membru a o face în scris.

La toate punctele este de notat că dl protopop concernent, Gerasim Sêrb, a luat parte cu tactica și modul său de procedură servindu-ne cu frumose povești și sfaturi, cari ne pot servi ca și călăuze în chemarea noastră grea.

Dl protopop s'a înscris și de membru al Reuniunii prin ce am dobândit o putere didactică, un bărbat de școală, la care cu mândrie putem privi și dela care foarte mult putem învăța și cunoaște, ceea-ce s'a putut vedea și cu ocaziunea examenelor.

Adunarea a exprimat mulțămite d-lui Gerasim Sêrbu, adevăratul și năstărușul conducător, pentru iubirea și bunavoința cu care ni-a întâmpinat și povățuit precum și-a exprimat regretele respingând cu indignare atacurile și insultele acelor insultători și Efilți cari au cutezat a ataca pe floarea dieceșii noastre, pe Ilustrit. Sa, dl episcop Vasilie Mangra.

Deoarece ce o parte din membrii arătă foarte puțin interes, față de adunările noastre, neprezentându-se de fel, s'a luat conclud, ca pe viitor să fie pedepsiți, ear numele lor pe lângă exprimarea regretelei să se dea publicității. Într'adevăr, atâta neinteresare dela unit, care numai frumos nu le stă. Sedința se încheie între vii aplause.

I. Furdianu.

Spre orientare.

În zilele acestea se va face alegere pentru congregație în cercul *Totvărădiei*, unde mandatul bravului preot Romul Vășan a fost nimicit, ca

la o nouă alegere doar-doar se va alege un alt preot care s'a făcut coadă de topor a geșefarilor.

Facem atenți pe alegătorii români din acel cerc să nu se lase ademeniți de promisiunile goale și tot felul de vorbe late, după-cum să nu se lase nici intimidati de agenții dlui fibiriu, ci să meargă cu toții curajoși la vot și să facă să triumfe earăși preotul Romul Vășan din *Govodăia*, un naționalist convins, Român de inimă și care nu odată s'a expus și totdeauna a luptat pentru cauza poporului.

Anunțuri școlare.

În legătură cu anunțurile publicate în nr. 29 și 30 a. c., ale organului „Biserica și Școala“, prin aceasta se aduce la cunoștință celor interesați, spre știre și acomodare, următoarele:

I. În 19 și 20 August (1 și 2 Septembrie) se va face examinarea elevilor recurenți la cursul preparandial, cari n'au evaluatiunea formală.

Recurenții la cursul I. preparandial, cari au evaluatiunea formală, dar au cerut acordarea vre-unui beneficiu, să aștepte rezoluțiunea acasă.

II. În 21 și 22 August (3 și 4 Septembrie) se vor ține examenele de curs de corigență și suplinoare, cu toți elevii din despartământul teologic-pedagogic și cu elevii avizate la acest examen.

III. În 23 și 24 August (5 și 6 Septembrie) înscrierile.

IV. Duminecă la 25 August (7 Septembrie) se va oficia serviciul divin cu chemarea Duhului Sfânt, pentru deschiderea anului școlar 1902—3.

V. Luni, la 26 August (8 Septembrie) se vor începe prelegerile la amândouă despartămintele institutului nostru pedagogic-teologic.

Arad, 8/21 August 1901.

Cons. epar. gre.-ort. român din Arad.

Ioan I. Papp,
protosincol.

Școalele medii gr.-or. române din Brașov.

Înștiințare pentru anul școl. viitor.

Anul școlar 1902—1903 se va începe în 2 Septembrie 1902 st. v., adică în 15 Septembrie st. n. Părinții cari vreau să-și dea copil la aceste școale sunt poștiți a se prezenta cu fiul s'au cu ficele lor în cancelaria di-

recțiunilor respective în zilele de 2, 3 și 4. Sept. v., adică 15, 16 și 17 Sept. st. n. pentru înmatriculare. — Școlarii cari se înmatriculează pentru prima-dată la școalele noastre medii, vor aduce testimoniul școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar, de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a se înmatricula, așa-dar și școlarii, cari au absolvat clasa precedentă la școalele noastre. În 30 și 31 August și în 2 Septembrie v. dela 8—12 ore a. m. și dela 2—5 ore p. m. se vor ține examenele suplitorii și de emendare. Cel ce s'ar prezenta mai târziu au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii cari intră în I. gimnasia sau în I. reală pot fi supuși unui examen de primire. Examenele de primire se vor ține în 31 August v., 2 și 3 Sept. v.

Nota. — Școlarii, cari vin dela un unde institut, în gimnasiul superior nu au învățat limba grecească au să fie supuși unui examen de primire din limba greacă.

Didactrul în gimnasiul inferior și școala reală este de 24 coroane pe an, ear în gimnasiul superior (cl. V—VIII) de 40 cor. pe an. — Cel înmatriculat pentru prima-dată mai plătesc odată pentru totdeauna o taxă de primire de 8 cor. Școlarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire și taxa pentru fondul de pensiuie dublu. Taxa pentru fondul de pensiuie este în gimnasiul superior 10 coroane, ear în gimnasiul inferior și școala reală de 6 cor. (cel scutiți de didactru plătesc $\frac{1}{2}$ din aceasta taxă); taxa de testimoniul și de anuar e de 3 cor. (cel scutiți de didactru plătesc numai 2 cor.); ear taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 bani în cele superioare 2 cor. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru cl. V și VI gimn. 1 cor., pentru cl. VII și VIII gimn. 2 cor.).

Didactrul se poate plăti în 2 rate semestrale: $\frac{1}{2}$ la înscriere, ear $\frac{1}{2}$ la începutul semestrului II, dar celelalte taxe se plătesc de-odată și întregi cu ocaziunea înscrierilor.

Brașov, în 12/25 August 1902.

Direcțiunea.

BONETAȘUL MIC.

TRADUCERE

DE

ELENA STOICU,
cand. de înv.

...Pe valurile Oceanului Indic — ce ni-se par de imense, naviga un vapor puternic. Mulți pasageri își nutriau speranța, că fără nici un accident vor sosi în Europa-veche.

Între pasageri se afla și o damă engleză cu băiatul ei micuț. Era nevasta unui funcționar înalt, care trăia în India. Călătoria la părinții săi, cari pe copilul încă nu-l cunoșteau tot-odată a avut intenția să-și restabileze puțin sănătatea-i zdruncinată.

Pe bordul dinapoi, tinăra damă Elliot, își ocupă loc pe un fotoliu, ear băiatul vesel se juca lângă ea. Cu plăcere își petrecea cu conșoții săi de joc, dar mai bucură privia la marinari, cari muncău cu abnegare. Erau foarte duri, dacă cineva îi conturba, dînsul putea să alege liber între ei, fără ca vre-unul să-i amenințe.

Îndecosebi un marinar bătrân, care avea obraji arși de soare, inbia copilul foarte, încât momentele sale le sacrifică micuțului, povestindu-i fabule sau cioplindu-i din lemn diferite figuri.

Vântul urăcios adese ori îi răpise pslăria, din care cauză mamă-sa pregătise din cordonul său de mătăasă o bonetă albăstră, ce îi stătea admirabil.

„Dar' acum să o păstrezi, spre a nu o perde“ îl făcea atent, când i-a predat-o. „Nici-când nu ți-e permis să o depuni, măi înțeleș?“

Băiatul îi promise solemn, că o va asculta. Toată ziua, ori era cald ori rece boneta și o ținea pe cap. În fiecare zi surizând alergă la ea cu cuvintele:

„Vezi mamă, boneta mea tot o păstrează!“

Pronumele lui „Percival“ marinarii nu prea știau să-l exprime și spre ușurare îl porecliseră de „bonetaș mic“. Era foarte ambițios de numele acesta, căci toți îl numeau astfel, chiar și mama lui, din care clipă în ochii săi — boneta avea o valoare și mai însemnată.

Călătoriau deja câte-va zile pe mare, când într-o noapte s'a iscat o grozăvie. Erumperi puternice, valeri cumplite îi deșteptau pe toți. Spaima era mare.

În panica generală nu se știa ce s'a întâmplat. Din chaosul mare numai atâta se auzise:

„Vaporul se cufunda! Ne înecăm!“
Tinăra femeie Elliot, într-o extremă stare de nenorocire repede se îmbrăcă, ear pe Percival provăzându-l cu haine necesare, alergă din cabineta-i afară.

Luntre se eliberau. Comandantul, care știa să facă deplină ordine, rămîndu-se grav de-o lasture, era culcat pe podine.

Transportându-l în luntre, toți în ordine alergau după dînsul.

Prima oară se oferea loc femeilor și copiilor! Toamă încercau pe-o mamă le-

știnată a o ridice pe scară, când copilul se elibera din brațele ei zicându-i: „Mamă, boneta mea am uitat-o în cabinet de loc voi sosi!“

Deșteptându-se, ea se năsi a-l reține, dar înzadar. Momentul plecării a sosit, nevrednă a se expune pericolului amenințator, se coborî în barcă.

„De sigur a ajuns într-o altă barcă!“ se năsiu a o liniști.

Abia plutia la o distanță considerabilă, când pe vapor apare copilașul, cu boneta sa albastră și striga din răspateri: „Mama mea dulce, boneta mi-am aflat-o, vino după mine!“

„Pentru Dumnezeu! copilul meu! să traversăm la dînsul!“ exclamă mama, dar cuvintele ei implorătoare nu le aude nimeni. Spaima de moarte fără simțire îi prefăcea pe oameni. Pentru viața unui singur copil, nu pot sacrifica viața tuturor din luntre.

Acum privirea-i rugătoare căzu pe bătrânul marinar, care cu o compătimire adâncă privia către băiat.

„În numele Creatorului, te rog scapă-l!“ — zise ea — „scapă băiatul meu!“

Distanța între luntre și vapor creștea din moment în moment într'un mod vizibil.

„Ca să-ți-l aduc deja e târziu“ răspunse, dar pot să fiu cu dînsul. Sunt bătrân, deci lumii acesteia nu-i mai valorez, cel puțin împreună voi fi cu șermanul meu Percival.“

După-ce colegii săi pe deplin l'ar fi înțeleș, decizându-se, a și sărit în mare. Partat do valuri, înota. Dînsa cu privirea-i

il însoți până la vaporul părăsit, văzu cum îl conduse pe Percival dela margine, mai mult însă nu putea sări, căci sufletul ei teribil fu sguduit și perzându-și simțirea, leșinând căzu în barcă.

— — — — —

În portul Plymouth stă un tinăr marinar lângă o fată mărioară, din a cărui ochi curg lacrimile nelncetate. Privirea ei se fixează pe o barcă, ce se apropie de el amândoi.

„Deja sosește după mine“ esclamă tinărul arătând spre ea.

— Cu regret mă despart de tine, zise fata, prinzînd cu o presimțire mâna fratelui său.

— Din ce cauză? Căci doar aceasta nu e prima mea călătorie ce o fac pe mare!

— E adevărat, răspunse fata, dar regret să-ți faci voiajul, ca armator pe când cu succes distins depunea examenul de comandant.

— Tu ști mai bine dragă Mărioară — reflectă tinărul om — cât m'am oboisit pentru obținerea unui post favorabil, dar nu mi-a succed. În decursul timpului cât ni-a fost mama bolnavă, banii economisăți ni-s'au consumat. Eram constrâns să primesc postul prim ce mi-se oferia de coresponsător.

Recunosc că am leafă puțină, dar o parte din banii mi-s'au solvit; până la reînțoararea mea mă pot susține, neavîndu-mi de-a mă mai îngriji și de voi.“

— Aceste toate sunt adevărate; dar tu singur mi-ai fost declarat, că comandant

Călătoria dlui Waldeck-Rousseau.

Intreaga presă europeană a vorbit de călătoria dlui Waldeck-Rousseau, fostul ministru președinte francez, în Suedia, Norvegia și Danemarca, pe bordul yachtului Ariane, proprietatea d-lui Gaston Menier.

Jachtul Ariane a părăsit portul Hamburg în noaptea de 14 spre 15 Iunie, plecând spre Nord. Pe bord se aflau, afară de proprietarul yachtului, d. și d-na Waldeck-Rousseau, d. F. Gronau, d-ra Marie Cronau, d-na Ruffard și doctorul Paul Barbarin.

Trecem peste peripețiile acestei călătorii dealungul fiordurilor mărețe, unde prânzul de seară avea loc la lumina soarelui, și transcriem din jurnalul de bord al Arianei povestirea vizitei împăratului Germaniei, eveniment de care a vorbit presa din lumea întreagă.

Joi, 10 Iulie st. n., pe la 6 ore, sosim în Sorfjord la extremitatea căruna se găsește orașul. Odde. Malurile sunt repezi; la dreapta noastră un imens ghetar, Folgefond, ale cărui margini sunt crăpate și albastrii.

La orele 7 și 45, când ieșim din fiord, ne găsim de odată în prezența escadrei germane; noi o credeam la Nord de Bergen. Două șalupe erau lângă Hohenzollern. Împăratul Wilhelm II se reîntorcea dintr-o excursiune făcută în fiord. Înaintea lui Hohenzollern erau acostate Incurcișătorul Nimphe, apoi un contra-torpile și trei torpiloare. Pilotul nostru Jansen ne conduce cu îndeminare pe locul limitat unde putem să aruncăm ancora și ne oprim la orele 8 și 15 în fața orașului Odde.

Peste o jumătate de oră, un trimis de pe Hohenzollern vine să ne întrebe de numele nostru.

Seara ne ducem pe uscat să facem o recunoaștere și, întorcându-ne pe bord, primim o comunicare din partea d-lui de Tchirsky, ministru plenipotențiar, care ne promite că va veni a doua zi de dimineață să ne salute și să prezinte omagiile sale d-nei Waldeck-Rousseau din partea împăratului. În adevăr, Vineri dimineața, la ora fixată, primim visita ministrului, care foarte amabil se informează de călătoria noastră și care, peste puțin timp, vine să roage pe președintele să se ducă pe bordul lui Hohenzollern, unde împăratul dorește să-i vorbească.

Președintele pleacă cu dînsul și se reîntorcește peste vre-o oră anunțându-ne că împăratul ne-a rugat să venim seara pe Hohenzollern și că peste câte-va minute va veni să viziteze yachtul Ariane și că prin urmare trebuie să amînăm plecarea noastră fixată pentru după amiază.

Ne grăbim să punem puțină ordine în apartamentele noastre și vedem șalupe imperială deslipindu-se de Hohezollern și venind să acosteze la tribord. Căpitanul Lelubez și secundul, d. Bouclon, sunt la post cu 4 marinari.

Împăratul debarcă și, în modul cel mai simplu și cel mai curtenitor, își întinde mâna și-mi cere să-l conduc lângă dame și apoi să-i arăt yachtul cu deamănuntul; e în ținută de yacht, cu pantofi albi. Prezentarea are loc în partea dinapoi a bastimentului și conversația începe asupra călătoriei și a miilor de amănunte ale sale.

Împăratul Vișhelm II se exprimă cu cea mai mare ușurință în limba franceză: e foarte vesel, vorbește cu fle-care din noi, feliicită pe președinte pentru că arată bine, aduce laude călătorilor noștri pentru țaria lor pe mare a cărui victimă e și el une-ori și laudă repausul acesta înat în Norvegia care constituie pentru dînsul o adevărată vacanță.

Cere apoi să viziteze yachtul și privește totul cu amănuntul; decorurile saloanelor îl interesează în deosebi, ca și sculpturile, sala de mâncare. Nelson a făcut aranjamentul. Examinează toate cabinetele, gravurile vechi, privește mașina, pune întrebări lucrătorilor noștri și regretă, ne zice, „că n'are un bucătar șef frances pentru a ne primi seara la prânz”; ne întreabă apoi dacă oamenii noștri sunt Bretoni, „câci admiră în deosebi această rasă atât de francesă și care dă marinari atât de buni”.

Se suie pe puntea superioară, intră în camera de veghere și apoi angajează cu toți o conversație asupra a miilor de lucruri privitoare la marină, filosofie, chestiuni sociale și străine și aceasta timp de aproape o oră, mereu în picioare, căci împăratul nu stă nici odată jos când se găsește cu doamne.

Împăratul s'a informat apoi de recentele călătorii ale d-lui Waldeck-Rousseau, de rezultatul pescuirilor sale, de acuarelele pe care le-a făcut, etc.

În cursul vizitei pe Ariane a avut un cuvânt amabil chiar pentru servitorii; a întrebat pe bucătar asupra aprovizionării cu carne proaspătă, arătând dificultățile pe care le încerca pentru masa de pe Hohenzollern.

Vizita, care a durat aproape două ore, a luat sfârșit, și ne-a părăsit cu aceeași simplitate, strângându-ne mâna, de alt-fel ca tuturor ofițerilor de pe bord.

În timpul zilei vremea e ploioasă, ne folosim însă de încetarea ploii pentru a face o mică preumblare pe uscat; apoi, la 7 ore, ne imbarcăm pentru ca să ne ducem să prânzim pe Hohenzollern.

Sosim la bord cu șalupe cu vaporii.

Împăratul e sus pe punte și ne conduce într'un salon. E în costum de amiral, în mică ținută, și ne presintă suitei sale, compusă din amirali, generali și prietenii, între cari principele de Holstein, vărul său.

Toți sau aproape toți vorbesc limba franceză și sunt foarte curtenitori.

Împăratul oferă brațul d-nei Waldeck-Rousseau și trecem la masă, în sala de mâncare situată pe punte și luminată prin ferestre mari cari dau pe puntea acoperită. Împăratul are la dreapta pe d-na Waldeck-Rousseau, la stînga pe președintele și în față pe principele de Holstein, vărul său.

Serviciul e făcut de servitorii marinari, îmbrăcați în alb și foarte corecți. Vinurile de Rhin alternează cu vinurile de Bordeaux.

Printr'o atențiune particulară, programul bucăților executate de muzica împăratului nu cuprinde decât opere de ale compozitorilor francezi.

În timpul prânzului, împăratul se întreține foarte mult cu d-na Waldeck-Rousseau asupra teatrului, asupra modelor parisiene — pe cari le găsește atât de grațioase — apoi asupra călătoriilor președintelui, etc.

După prânz trecem în salon, apoi împăratul ne conduce să vizităm yachtul său, a cărui distribuțiune e din cele mai practice. În general culoarea deschisă predomină.

Intregul bastiment a fost contruit după propriile indicațiuni ale împăratului și cele mai mici amănunte dovedesc gustul și cunoștința pe care o are despre chestiuni navale.

Împăratul cunoaște perfect tot ce s'a făcut în Franța pentru construcțiunea yachtelor și mariei de plăcere, și se întreține pe lung asupra acestor chestiuni cu dl Gaston Menier, care e bine documentat pentru o conversație asupra unui astfel de subiect.

De alt-fel, pentru Hohenzollern cele mai mici amănunte, bunioară cărna, de un sistem cu totul nou, a fost executată după indicațiunile împăratului și dovedește priceperea sa în mecanică, dând un exemplu mai mult de varietatea cunoștințelor sale. Să reluăm însă jurnalul de bord:

Vizităm de asemenea biurourile, unde patru secretari lucrează și primesc telegramele cari sosesc pe Hohenzollern printr'un cablu cari se leagă, pe uscat cu un fir al Statului norvegian și îi permite să fie astfel în legătură cu Berlinul.

O telegramă sosește chiar în acel moment făcând cunoscut că vântul suflă cu putere la Kiel, prevestindu-ne un timp nefavorabil pentru plecarea de a doua zi. Împăratul

ne sfătuește să mai așteptăm o zi. Plecarea noastră e însă hotărâtă și ne luăm concediu la orele 11 și 15 și ne reîntorcem pe bord.

Sămbătă dimineața, 12 Iulie, ridicăm ancora la 9 ore. Timpul s'a îndreptat și noi trecem în urma vaselor escadrei germane, care se pregătesc să plece spre Bergen.

Pe pasarela împăratul ne spune la revedere și ne urează încă odată bună călătorie.

Ne angajăm în Sorfjord și după vre-o jumătate de oră vedem îndărătul nostru bastimentele germane cari ne ajung din urmă și ne întrec la amiază.

Soarele e superb și reluăm drumul spre Skudnes și Stavanger.

Convocare.

Fondatorii institutului de credit și economii „Viitorul” din Nagyszentmiklós (San-Miclașul-mare) invită prin aceasta pe toți subscribenții de acțiuni, la adunarea generală constituantă, ce să va ține la 31 August st. n. 1902 în Nagyszentmiklós (San-Miclașul-mare) d. a. la 3 ore, în localul școalelor confesionale gr.-or. române.

OBIECȚELE:

1. Constituirea adunării, prin alegerea unui președinte și a doi notari.
2. Procurarea convingerii, ca este deplin asigurat capitalul de fondare prin subscrieri și solviri.
3. Dacă va fi capitalul asigurat, atunci vor urma:
4. Facerea statutelor și decideri asupra eventualelor invoeli laute cu fondatorii sau alții.
5. A decide asupra înființării sau reînființării societății.
6. Luarea la cunoștință a direcției numite de fondatori, precum și alegerea comitetului de supraveghiere.
7. Luarea dispozițiilor asupra responsabilității fondatorilor, decretată în §-ul 152 al legii comerciale.

În numele fondatorilor:

Dr. Nestor Opresan m. p.

Observare. Fînd-că abia a treia parte din prospectele exmise, ni-s'au restituit: invitări directe la persoană fiecărui subscribent, nu s'au putut trimite.

tul și indivizit de pe vapor, nu prea îți convin!”

— Așa e cum și-am comunicat — dar dacă misiunea mea o satisfac conștient, de alte chestii nu prea am să mă interesez. Mănile lui Dumnezeu mă scutesc și pe mările îndepărtate. — Dar acum adio scumpă sorioară! grijește de mama noastră, ca în nimic să nu simți necesitate.

În urmă îmbrățișându-o, o sărută și sări în barca ce-l aștepta spre plecare.

Vaporul cu numele „Hesperus” în care Warwick a intrat, a fost o construcție puternică și frumoasă. Comandantul fiind mare avar, oamenii intrau în serviciul lui cu o leafă și mai puțină — tot din acest punct de vedere — aduna nutremânt din calitatea cea mai slabă. Între marinari nemulțumirea creștea în contra vîptului său la care comandantul însă arăta indiferență ear acestia petiționau către Warwick, care însă nu putea să și ofere ajutorul, pe lângă toate stăruințele lui.

Știa bine că marinarii li-se compete un vîpt mai regulat, că se poate satisface cererea, dar când încercat cu atari gânduri, se prezenta înaintea comandantului, acesta se supăra, făcându-l atent de a-l mai conturba.

Din zi în zi creștea agitațiunea și nemulțumirea lor. Warwick din inimă doria să-și termine calea, void a-l părăsi.

Într-o zi adăncit în gândurile sale se plimba, când deodată din coră arboradel se resuna cuvintele. „Naufragiu în apro-

piere!” Se apropiau de el, încât și cu ochii liberi îl puteau zări.

Vaporul ruinat cu greu se mișca în dreapta și în stînga-l, ear valurile îl aruncară mai departe, fără ca el să observe o ființă vie pe el.

— Să nu trimitem o barcă pîn'acolo? întreba Warwick de comandant, care printr'un telescop privia făcut ruinele părăsite. Dînsul însă se răsii cu cuvintele: „Ce ne împoartă lada cea veche, lasă să peregrineze, unde soartea o va conduce!”

Apoi își depuse ocheanul și cu suflet liniștit merse în cabineta-l. Unul dintre marinari, care privea vaporul, deodată numai cu surprindere strigă: „Și oameni sunt acolo, cine-va cu o batistă roșie face semn”.

Warwick își fixă toată atențiunea și într'adevăr din fereastra unei camere se vedea agităndu-se o batistă roșie. Peste toți se revărsa un fel de agitațiune. Prin câte-va sărituri Warwick a și sosit în fața comandantului.

„D-le, zise — te rog a-mi permite întrebuințarea unei luntre. Sunt oameni pe vaporul cufundat”.

Comandantul însă de cuvintele aceste se infurie teribil.

„D-ta nu poți eugeta serios ca pe nefericit să-l condamni soartei lor triste” zise Warwick. — Datorința cere să ajuti”.

— De ce să fie datorința mea? Ce îndrăznești a-mi reflecta? strigă dînsul iritat.

D-ta ești comandantul acestui vapor sau eu? Datorința D-tale e supunere, altăceva nimic! M ai înțeles?

Warwick se depărta crunt indignat. „Pentru lumea aceasta nu e permis să se întample”, se gândia în sine, apoi decidându-se se și întorcea către marinari.

„Cine mă conduce pînă la vaporul părăsit?”

— Toți, dacă așa dorești, strigară unanim — apropiindu-se de el. Știam că vor face în contra șefului lor, dar în momentul respectiv nu se interesau de nimic.

Ținta lor supremă a fost scăparea nefericitorilor. Peste câte-va clipe sloboziră pânzele punându-o barca în mișcare.

„Dela comandant e de așteptat că în indignarea sa ne va părăsi” zise Warwick îngândurat.

„Aceasta nu o va comite — răspunse unul dintre marinari — absența noastră, dar mai vîrtos a D tale o va simți”.

Peste puțin timp ajunseră la ruine, urcându-se pe scară, mergeau prin coridoare, intrarea însă în apartamente era închisă prin o mulțime de buți. Marinarii deci spărgău ușa camerei, din a cărei fereastră vedeau clatinându-se batista roșie.

Un marinar bătrîn cu pași tremurători îi întâmpină.

Nu știe vorbi din cauza slăbiciunii, ci numai prin unele semne le explica, că e setos. În urmă cu degetul arăta spre patul de lângă perete, în care durmia un copil

palid. Când Warwick se plecă spre el, se spăria din somnu-l. „Apă mi-ai adus?” întrebă și privia în jurul său. Până-ce marinarii ajutau pe conșoșul lor, Warwick ridică copilul în brațele sale.

„Boneta mea” șoptia dînsul și cu frică se reîntorcea după ea.

Comandantul pe cel reîntors îl primi cu expresiile cele mai dure.

Simțiau o nemărginită indignare în contra lui, și dacă Warwick nu-l potolea, în tot momentul s'ar fi iscat grevă.

Se inserase. Warwick fără somn, odihna lângă copil. În dimineața ce sosi, comandantul pronunță moartea unui marinar. Warwick, stia că colegii acestuia se vor reacula în contra pedepsei grave.

Tăcerea cumplită a noaptei deodată fu conturbată de un șgomot, ce devenia dela strămutarea obiectelor. Marinarii atacară pe supremul lor... strigate de ajutor îngrozitoare umplură văzduhul, în urmă încetează și se aude șgomotul ce veni dela aruncarea unui cadavru greoi în apă.

Abia s'a desfacut zorile dimineții, marinarii și intraseră în odaia lui Warwick.

„Comandantul primi osînda ce i se competea, vaporul e al nostru. Am venit să te rugăm, voiești să devii căpitanul nostru, spre a ne conduce pînă la malul cel mai apropiat?”

(Va urma).

Earăși „Cartea Copiilor“.

— Reflexiuni la un „Răspuns“ —
(Urmare).

6. Altă chestiune, și mai interesantă, este partea moralizatoare a poeziilor. Am întrebat pe „autorul“ nostru, cum va explica școlărilor săi vorbele de dragoste din versul:

„Urmăresc pe busuiocul iubitor de sinuri albe“, și am zis că, de sigur o va lăsa incurcată, adică: nu va grăi nimic copiilor despre sinurile de fete mari și de neveste frumoase.

La întrebarea aceasta simplă (deși eu însumi am dat și răspuns) „autorul“ ca de obicei, face atâtea risipă de cuvinte, încât e greu să alegi o idee din pleava enormă a vorbelor.

După ce îmi spune, că expresiunea mea „o va lăsa incurcată“ este expresie plină de cinism (!?) — aferim cinism! — își ia în ajutor o vorbă a lui Goethe: „Dem Reinen ist alles rein“. Și după ce dl „autor“ a isprăvit cu Goethe, ne istorisește o lungă poveste despre cele ce a văzut și auzit într-o călătorie a sa prin Germania, căci și pe acolo a umblat. „Și adică — povestește autorul — înainte cu niște ant am cercetat o școală de fete din Pomerania și cu aceea ocazie am ascultat prelegerea unui conector filolog, care a predat școlărilor lui de 12—14 ani... balada Lenore de Bürger. În balada asta vin înainte (!) versuri, care după dl Hodos ar fi să fie foarte demoralizatoare. Ca exemplu voi aduce aici niște versuri din această baladă... (în traducerea lui St. O. Iosif):

„Dar, fată, dacă te-a uitat
Necredinciosul mire,
Și poate el cu altă azi
Trăește 'n fericire?...“

sau

„... Dar unde-i locul cel faimos,
Și patul nunții cum e?“

Vom încăpea noi? — Negreșit! etc.“

Observ, că toate sublinierile acestor versuri sunt făcute de însuși „autorul“ „Cartii Copiilor“, care mai târziu a binevoit a cerceta chiar și capitala Berlinului, unde declară că a auzit ceva despre cântecul: *In einem kühlen Grunde... Mein liebchen (!) ist verschwunden, Sie hat de Treu gebrochen...*

Maș știe dl autor și poezia Loreley de Heine, care asemenea poate „veni înainte de explicat“ în școală (limbă românească!)

În sfârșit, elae peste grămadă, ceva despre — „materialism!“... (Obscur de tot).

După atâtea probe zdrobitoare pentru mine, mă așteptam să citeze și versurile: *Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang, Der bleibt ein Narr sein Leben lang.*

Maș știi, cu timpul vom avea poate și școale de acelea, în care astfel de poezii cu bună seamă „vor veni înainte de explicat“ copiilor, — (expresiunea este a domnului autor).

Nu se cere multă profunzime, ca să observăm îndată, că uneori călătoriile în Occident au o influență nenorocită asupra oamenilor. Probă invederată e dl învățător-autor.

În considerare, că: „Dem Reinen ist Alles rein“ Cartea Copiilor vorbește despre „sinuri albe“ de fete mari; dl „autor“ merge mai departe și afirmă cu tărie, că se poate vorbi băieților și fetițelor din școală chiar despre *patul nunții*, explicându-se largimea acestui pat, forma lui, ca să încapă două persoane bine într'insuși)... Așa se face în Pomerania! Astfel de insanități nu cred că s'au mai pus pe hârtie nici odată, de când există presă românească.

Dacă un tomn cutare, Herr Plump von Pommerland, om onorabil, dar cam flegmatic, a găsit că-i bine să explice Gerudelor și Kunigundelor sale despre „patul

*) Vrednicul „autor“ putea să spună, dacă știe, că Bürger, vorbind despre patul nunții, înțelege morții celor morți.
E. H.

de nunță“ și „etc. etc.“, noi Românii nu ne putem permite luxul de a-l urma în direcțiunea aceasta.

Să ne uităm astăzi în orașele și satele din apropierea noastră. Ce observăm?

(Va urma).

Serbările Sălagiului.

— August n. 1902.

Onorată Redacțiune!

În 3 August n. e. s'a ținut în Sântău (Sălagiu) adunarea „despărțământului XVI (Sălagiu-Chioroan) al asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ și tot în aceea zi și adunarea generală a reuniunii femeilor române Sălagiene“.

Ședințele adunărilor în-a primers ca și de alta dată și întotdeauna sf. Liturgia, oficiată de bunul român părintele protopop Teodor Pop din Ortelec însoțit de parohal și protopopul Sântăului Dimitrie Coroian, părintele din Hotoan Vasile Păcaș și preotul Ilariu Gasi din Săduireu. După săvârșirea sfintei mise a urmat la 10 ore:

Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române Sălagiene“ ținută în noua și frumoasa biserică din Sântău și deschisă fiind prin o acomodată vorbire de deschidere rostită prin doamna prezidență Maria Cosma n. Dragoș soția distinsului fiu al Sălagiului și directorul „Silvaniei“ dl Andrei Cosma. La masa prezidențială mei erau d. n. Victoria Vicaș n. Papiriu Pop, preoteasă în H. d. v. g. secretară; d. n. Boros etc. dl. domn George Pop de Băsești; dl Andrei Cosma; părintele Augustin Vicaș, secretarul raportului în care se expune, ca reuniunea femeilor române Sălagiene să se susțină și pe mai departe sau să se înhiadă adunarea generală e chemată a hotărî, de vreme ce în cele 6 clase ale școlii numărul elevilor abia a fost 21, preferind mai mulți părinți din Sălagiu să-și ducă fetele la școale străine spre paguba culturii naționale!! Și altele

Il. domn George Pop de Băsești mulțămind zăvoiesului secretar al reuniunii părintelui Augustin Vicaș propune ca secretarul să i-se voteze mulțămirea și raportul excelent să se tipărească și distribuie ceea ce se primește.

Se dă cetire apoi raportul cassierei și să aleg obiectivele comisiunii care după încasarea taxelor vechi și noui (pușni) și alte agende s'a închis adunarea.

Urm-ază după aceasta ședința adunării despărțământului XVI (Sălagiu-Chioroan) al asociațiunii, la propunerea dl Andrei Cosma, ca în înțelesul statutelor trebuie să prezideze cel mai bătut dintre membri de față, ocupă locul prezidențial întru vii strigări de „să trăiască“ Il. domn George Pop de Băsești.

Dl G. Pop de Băsești ca president într-o vorbire simțită, în care cu durere constată numărul minimal, din cât se compune această adunare cerând mai mult zel față de cauza sfântă a culturii române și saluând pe membri de față ca pe pionierii culturii naționale deschide adunarea. S'a ținut apoi prin actuarul despărțământului părintele Aug. Vicaș din Hidig raportul comitetului despre activitatea aceluia pomenind cu recunoștință pe domnii George Pop de Băsești și Andrei Cosma, ca pe doi distinși bărbați, cărora le zace la inimă progresul poporului român în toate direcțiunile și în în cea economică, financiară.

Dl G. Pop de Băsești observă, că nici în acest an nu s'a făcut din partea comitetului despărțământului propunere relativ la împărțirea premiilor între cei mai harnici învățători.

După aceasta s'au ales diferitele comisiuni pentru examinarea raportului cassierului, pentru încașarea taxelor noi și aceste puțin) s'a ales apoi delegați despărțământului la adunarea generală a „Asociațiunii“ în persoanele dl Andrei Cosma directorul „Silvaniei“ și părintele protopop Dimitrie Coroian din Sântău, apoi s'a ales comitetul. Apoi prin o vorbire de închidere a dl G. Pop de Băsești, în care ne-a îndemnat la mai mult zel, a închis ședința.

Trebuie să pomenesc la acest loc deși cu durere, că „Chioroan“ peste tot s'au abținut dela aceste serbări și adunări, ba și dintre Sălagieni chiar mulți; cu bucurie am văzut în schimb la aceste adunări pe mai mulți frați din părțile Sătmăruului și Bihorului, cum părintele protopop George Șta din Mofin; Vasile Ardelean, preot în Vetiș; tinerul preot Patachi din Sănișlău; preotul V. Oros etc.

Locul adunării anulului venitor s'a ales a fi Șomcuta-mare, ca un blând revans că dl din Chioroan a aflat de bine a ne neglija și absența!

A urmat apoi *banchetul*, la care au

luat parte vre-o 80 persoane. În fruntea meselor se afla ilustrul Domn George Pop de Băsești împreună cu doamna prezidență Maria Cosma; dl Andrei Cosma; părintele protopop Șta, D. Coroian, V. Păcaș...

S'au rostit și toate multe și frumoase. Astfel cei dintâi toast l-a rostit ilustrul domn George Pop de Băsești pentru Monarh, care s'a ascultat stând și la sfârșitul cărui s'a cântat „Gotterhalte“; Părintele protopop din Mofin G. Șta pentru conducătorii despărțământului; Magnificul domn Andrei Cosma pentru presidentul Asociațiunii Al. Mocioni; Părintele protopop din Ortelec pentru dl George Pop de Băsești; părintele G. Stanciu din Sărănad pentru protopopul D. Coroian din Sântău și curatorul G. Filip; părintele Dragoș; protopopul Coroian pentru dl Andrei Cosma; dl Cosma pentru oaspeții în frunte cu dl G. Șta; părintele Păcaș pentru tinerime.

preotul Balabanu relevând, că e ziua nășterii *Ilustrului domn George Pop de Băsești*, în-vină meserii sa închină întru sănătatea și îndelungata viață a dlui G. Pop de Băsești, când la adresa dlui G. Pop de Băsești un vifor cu aplaus și vil să trăiască au sunat; părintele Cucu din Pir a rostit un frumos toast pentru dl G. Pop de Băsești; părintele Aug. Vicaș din Hidig pentru popor; curatorul din Sântău G. Filip pentru comitet; tinerul preot din Sănișlău Pataki pentru conducătorii poporului; părintele Lobonț pentru părintele Vicaș; părintele protopop Teodor Pop pentru dame; părintele Păcaș pentru doctorul Lucaci și dl Andr. Cosma; părintele Lobonț din Botan și Pataki din Sănișlău pentru preotul V. Oros; dl G. Pop de Băsești pentru părintele Teodor Pop din Ortelec; părintele Cucu pentru părintele Păcaș; toastele care de care mai frumoase, au fost rostite cu multă însuflețire românească.

Scara a urmat petrecerea dată de tinerimea academică română din Sălagiu-Chioroan și părțile mărginașe, la care a luat parte multă lume din Sălagiu Sătmăr, Bihor ba până și din Arad chiar, încât sala de dans de altfel spațioasă, acum abia mai încăpea pe toți aceia, cari ar fi dorit să-și petreacă. La dansurile de coloană erau peste 100 părechi!

Dintre multele doamne cunoscute și necunoscute mi-am putut însemna pe d-nele: Cosma (Șimleu); Vicaș (Hidig); G. Pop (Arad); Oros (Tășnad); Vicaș (Coznicu); Stanciu (Sărănad); Tamaș (Giungiu); Boros (Șimleu); Mihălcă (Hurezi); Rezei (Supur); v. j. Vender (Tășnad); Balaban (Băsești); Hobbies (Cig); George Filip (Cănaș); Budișao (Pri); v. d. Samuil Pop (Cărb); Pataki (Sănișlău); Găvrilă Filip (Cănaș); Vaida (Kurezi); Gherman (Giungiu); Milian (Chegea); Alexușan (Supur); Gruța (Cărb) și multe altele pe cari mi-a fost cu neputință să mi-le însemn.

Deoarece Vicaș (Ceznicu); Bran (Teghea); Tamaș (Giungiu); Vicaș (Hidig); Filip (Cănaș); Butean (Supur); Mihălcă (Hurezi); Stanciu (Sărănad); jurorile Filip (Cănaș); Pop (Arad); surorile Rezei (Supur); Gezar (Cănaș); Milian (Chegea); etc.

Nu pot să închei acest prea modest raport fără a nu face și câte-va modeste reflexiuni, respective modeste observări.

Zelul și însuflețirea Sălagienilor pare a scădea; cel puțin s'au arătat adunările atât de slab cercetate, cum abia că a mai fost vrona.

Oare acei câșiva domni tineri și acele gingașe dansatoare să fi fost români și românce, pe cari la petrecere așa înțreacăș numai i-am auzit povestind în o limbă străină???

În sfârșit nu pot să întrelas nepomenit împregiurarea atât de îmbucurătoare, că Il. domn George Pop de Băsești nu mai obosește cu exemplul frumos, ce ni-l dă prin ființa de față la toate mișcăzile noastre culturale, naționale! Dumnezou la mulți fericiciți ani să ni-l trăiască spre binele de obște!!
Delacr...

DIN ALBA-IULIA.

— Răspuns. —

Mă aflu forțat de tropotal unor oameni de aici, căror lipsindu-le alt mod mai onest și cu glasul răgușit aici în fața oamenilor competenți de a judeca apoi pe coarda accentuată mai sus aleargă în timpul din urmă prin jurnale după mărire mai tare ca calul pe a cărui coadă s'a pus strechia.

Dovadă la aceasta servește și o coreșpondență anonimă apărută în preșutul d-voastră ziar „Tribuna Poporului“. N rii 25 și 26 a. c. în care „se ridică“ dl Rusan cu un meșteșug întortochiat și propriu corpș. din tufă, ear trei învățători sunt striviți total și culeșiți la pământ. Și dacă ar fi numai atâtea transiți, căci de s'ar scrie în toată ziua 10 articole, tot Rusan ar rămânea pă-

gubașul, cum a rămas în toate întreprinderile și încercările-l de până acum; regret însă că se aduce în joc și tinera și unica reuniune, pe care o au înființat cu multe greutate, între împregiurările din A. Iulia, chiar acei oameni pe cari nu-i poate prinde „omul păcii“ în mreja sa, cu care nici-odată n'a pescuit în limpede.

Ansă la atâtea vorbă prin ziare, ca să scoată din învățători pe „clicașii răutăcioși, anarhiști și agitători“, și apoi — dă la popa — pe învățătorii „nedemați de banii cu sudori amare câștigați“ — sunt unele petreceri din Est-an, unde nu ca în trecut, s'a amestecat și un popă rivalisând cu junii.

În trecut Rusan era casar la „Iulia“, preot în Maieri, administrator în Lipoveni, administrator protopopesc, și cu dorul ca să ajungă și protopop, mai era și elev gimnazial privatist. Junilor aranjatori de petreceri, le da însă pace. Ear noi învățători români de aici fără deosebire de confesiune ne-am dat mâna ca tot ce facem, să facem cu ajutor imprumutat, ca îndeosebi diferența confesională să dispară de pe orizontul vieții sociale atât de derăpănată și într'adevăr infectată de cătră unii oameni, cari nu caută decât numai la umbra lor quis sum? Și cum au mers trebile, las să judece publicul competent.

Ear subscrisul, acum de atâtea ori atacat prin jurnale, cu colegii mei și cu ajutorul altor oameni de bine, am înființat Reuniunea cu dorul ca viața socială de aici să iee un alt avânt. Rusan și Margău ce au făcut? Aici ar trebui să-i spun anonimului povestea: „Ariciul și sobolul“. Se vede însă că o știe. Dar timpul se schimbă, și în schimbarea lui multe planuri dărmă. Rusan nu mai este casar la „Iulia“ curatorul bis gr. or. din Lipoveni, unde era administrator, l'au abzis, dînșii vor ști pentru-ee, ba au cerut pentru Rusan dela Metropolitul lor și o pilulă amară, ear pilula cea mai amară pentru Rusan a fost, că a perdut administrarea tractului, după-ee s'a perdut toată speranța de a fi protopop — ne succedându-l examenele. Eu de toate acestea nici nu mă interesam, nefiind nici de confesiunea sa, — de unde și d-sa ar puté trage învățătura!

Astfel știindu-l eu om acum cu puțină ocupațiune, în conștelegere cu dl Dr. Fodor, m'am dus la Rusan acasă și l'am rugat ca să se facă membru la Reuniune, când mi-a și solvit 2 fl. în mână spunându-mi și aceea „că mâne a fi adun. gen. de constituire și eu îl voi candida la postul de vice-pres.“ ceea-ce s'a și întâmplat la 13 Oct. a. t.

S'a ales un comitet, cu oficiali cu tot constător din 24 membri, cari aproape toți s'au interesat de mersul Reuniunii; ear acest comitet ținea aproape în toată săptămăna câte o ședință, de cari Rusan în calitate de vice-pres. nici habar n'avea. Destule impuțări mi-am auzit eu chiar dela acei membri ai comitetului, cari sunt de conf. gr. or., că pentru ce l'am candidat pe R. la postul de vice-presed.; și căși nu mi-au zis: „voi vedea d-ta pe cine ai băgat în comitet!“

Atunci la început, când a faurit R. păbarul cu amarul și chiar în ședința în care cuvintelor lui Rusan „insuflețito“ s'a dat un singur vot, ear cuvintelor mele „nebasate“ restul voturilor, — chiar eu combăteam pe cei-ce îmi șopteau la ureche „jos cu Rusan“. Ce vor fi având, doamne, toți cu d-sa? Bine știe! și de nu va voi să știe vor vorbi dovezile, spre scărba d-sale.

E drept că lucrurile s'au încurcat rău dar la dorința expresă a dlui Dr. Fodor, pres., de a căru cunoscută tactică și erudițiune numai R. s'ă poate acăța, din partea competentă nu s'a scris nimic prin jurnale. Acum se vede că s'a umplut dosa dlui Rusan și încă 1—2, cari acasă, și nu la ședință, hotărău că rău s'au bine lucră comitetul. și temându-se ca nu cumva lumină să se facă, care să-i reducă la ceea ce sunt s'au folosit ear de o petrecere pentru ași lăuda „petrecerea-minune“ din eamnă acum a 5 oară prin jurnale, ori apoi pentru a-și spăla păcatele din vreme și mai ușor.

(Va urma).

Ioan Pampu.

Vaporul „Impăratul Wilhelm II“.

La 12 August st. n. a fost lăsat pe apă noul vapor accelerat al Lloydului german de nord, „Impăratul Wilhelm II“, în prezența împăratului.

Această zi poate fi privită ca o peatră comemorativă în istoria navigațiunii și a artei germane pentru construirea vapoarelor. Cu conștruirea acestui vapor, Germania a făcut în adevăr un pas mai departe pe calea de a procura marinei sale comerciale o valoare din ce în ce tot mai mare pe lângă și înaintea flotelor celorlalte națiuni.

Cu vaporul „*Impăratul Wilhelm II*” se vede acum Germania în posesia a patru vapoare, cari în ceea-ce privește iuteala întrec toate vapoarele din lume. Aceste sunt, pe lângă vaporul *Impăratul Wilhelm II*, vapoarele „*Impăratul Wilhelm-Cel Mare*” și „*Principele de coroană Wilhelm*” al Lloydului german de nord și „*Deutschland*” al liniei germane Hamburg—America.

Toate aceste patru vapoare sunt construite în șantierul „*Vulcan*” din Bredov, lângă Stettin, care și-a câștigat, împreună cu marile noastre societăți de navigațiune, o importanță atât de mare.

Este interesant, de sigur, a face o descriere mai amănunțită a noului vapor, din care reiese că noua creațiune este în același timp un progres și o dezvoltare față de toate vapoarele cari se află actualmente în circulațiune.

Dimensiunile principale ale vaporului sunt: lungimea 316 metri, lățimea 22 metri, adâncimea 16 metri. Deplasamentul vaporului încărcat e de 26.000 tone. Măsurarea vaporului dă un tonaj de 20.000 bruto registru. Vaporul întrece, în mărime, toate vapoarele accelerate puse în circulație și se poate măsura în privința iuteții cu vaporul *Principele de coroană Wilhelm* și *Deutschland*, cari posedă marea iuteală de Ocean, 23.5 noduri. Tonajul vaporului este de 11.200 tone, pe când acela al vaporului *Deutschland* este de 9.300 și al vaporului *Principele de coroană Wilhelm* este de 8.950 tone.

Vaporul accelerat *Impăratul Wilhelm* este construit din cel mai bun oțel german; el este provăzut cu un dublu bord, care se întinde dealungul vaporului, și împărțit în 26 de secțiuni impermeabile și apoi în departamente cari duc până sus pe bord, precum și altele cari sunt în partea mașinelor și cuprind 19 secțiuni.

Până la bordul superior sunt construite în vapor patru borduri de oțel. Deasupra bordului superior, se mai află următoarele construcțiuni:

1. Un bord preservativ, care merge dinainte și până înapoi, și a cărui parte mijlocie servă de bord de preunblare.

2. Un compartiment de o lungime de 135 metri și de o lățime de 15 metri, și un altul lung de 24 metri, iar deasupra se află un bord pentru preunblare.

3. Un compartiment lung de 136 metri pe bordul de preunblare.

Cu chipul acesta există două promenade largi și comode pentru pasageri, pe când celelalte vapoare în circulație, n'au de cât o singură promenadă.

Pe acest vapor pot fi primiți 775 pasageri cl. I, în 250 camere, 343 pasageri cl. II, în 107 camere și 770 pasageri cl. III, oșebit de echipagi vaporului care constă din 600 suflete. Vaporul complet va duce, așadar, peste Ocean, cam vreo 2500 oameni.

Afară de camerele comode pentru una, două, trei sau patru persoane, de cl. I, două locuințe confortabile, apoi 8 apartamente de lux 8 camere salon și alte 4 camere provăzute cu băi.

Pasagerilor de cl. I le mai stau la dispoziție următoarele apartamente: O sală de mâncare cu 554 locuri, o cameră pentru fumat, o cameră pentru societate, una pentru citit și alta pentru scris pe bordul de sus, un salon pentru copii, precum și un salon pentru cafea.

Camerele pentru pasagerii de cl. II sunt aranjate ca și cele de cl. I dar mai simplu; pasagerilor de cl. II le stă spre folosință: Un salon de mâncare pe bordul superior, cu 190 locuri, un salon social și unul de fumat. Pentru a sta în libertate, este rezervat partea dinapoi a bordului. De asemenea se poartă cea mai mare grijă și pentru pasager de cl. III și pentru echipagi.

Dintre cele 52 uși impermeabile, 24 sunt provăzute cu broaște sistem Dörr. Căpitanul vaporului poate vedea dintr'un loc dacă aceste uși sunt închise.

Toate apartamentele locuite sunt luminate cu electricitate, calorifer, etc. Cu totul funcționează 2700 lămpi electrice, procurate de 5 mașini dinamice.

Vasul are și tunuri conform cerițelor marinei germane.

Mașinele vasului au o putere de 37.000—40.000 cai.

Aburii îi furnizează 12 cazane duble și 7 simple, cari lucrează cu o presiune de 15 atmosfere. Cazanele sunt aranjate în patru grupuri, având fie-care un coș în diametru de 5 metri și în înălțime de 40 m.

Comerțul exterior al României în 1901.

A apărut „Comerțul exterior al României pe anul 1901”. Lucrarea se prezintă mult mai metodic și mai sistematic ca cele din anii precedenți: inovațiunea se datorește dlui Dr. Creangă, șeful serviciului statistic vamal. Cântarea datelor este lesnicioasă; are și o introducere cu note explicative. Dl Dr. Creangă, în alcătuirea acestei statistici a fost condus în prima linie, pe lângă metodă, și de exactitatea cifrelor. Atențiunea sa a fost îndreptată asupra acestui punct.

Publicația ministerului de finanțe cuprinde 3 părți: importul și exportul, întreprinderile și transitul.

Din resumatul general al lucrării reiese că România a importat în 1901: 484.368 tone mărfuri diferite în valoare de 2724 35.760 lei, și a exportat 2.989.849 tone mărfuri în valoare de 353.830.877 lei.

Cu alte vorbe în 1901, am cumpărat mai puțin din străinătate și am vândut mai mult. Este un lucru îmbucurător.

Cumpărăm mult din Austro-Ungaria, din Anglia și din Germania. Ceea-ce importăm din aceste țări la un loc reprezintă 62.55 la sută ca valoarea din totalul importului. Anglia ne procură mărfuri grele și ifline, aceasta se vede din raportul mic al valorilor față de cantități. Dimpotrivă, diferența cea mare între raportul cantităților și acela al valorilor e o dovadă că Germania ne vinde, de regulă, mărfuri ușoare și mai scumpe.

Cu privire la exportul nostru în diferite țări constatăm că în Austro-Ungaria este supus la fluctuațiuni; asemenea exportul nostru în Anglia scade.

În același timp, exportul nostru în Belgia pe măsură ce el scade în Anglia și se ridică dela 14 la sută în 1892, la 51 la sută 1900 și 54.8 la sută în 1901. Ca cantitate și dela 15 la sută în 1892 la 50 la sută în 1900 1901 ca valoare din totalul exportului României. Observăm însă că în realitate, Belgia nu formează decât un intermediar al exportului nostru cu celelalte țări; ea nu introduce cerealele noastre pentru consumațiune proprie, ci, în mare parte, pentru a le destăca în alte țări.

Exportul nostru se reduce la 3—4 categorii de mărfuri din tarif.

Am exportat animale vii, în valoare de 3.682.137 lei între care însemnăm: găini și pasări de curte diferite 283.751 în valoare de 567 mii lei.

Produce animale alimentare, în valoare de 11.971.068 lei; aci intră și peștele 5.850.596 chgr. în valoare de 4.050.206 lei și ouăle 4.831.957 chgr. în valoare de 4.831.957 lei. Este îmbucurător că comerțul nostru cu ouă începe a crește.

Materii făinoase și derivatele lor, am vândut străinătății în 1901, 2 miliarde 534.877.407 kgr. în valoare de 245 mil. 799.766 lei.

Fructe și semințe uleioase, am exportat: 103.017.056 chgr. în valoare de 26.608.424 lei. Aci se cuprind 2.983.480 kgr. nucii în valoare de 1.496.740 lei și 84.118.656 chgr. sămânță de rapiță în valoare de 21 mil. 29.664 lei. Sămânță

de în am exportat 8 milioane chilograme în valoare de 2 milioane lei.

Dintre produsele industriei noastre, în 1901, am vândut străinătății 7.098.376 chgr. zahăr în valoare de 3.598.188 lei. (Secolul).

FELURIMI.

Peste Marea Baltică în balon. — Un suedez, căpitanul Unge, a trecut marea Baltică într'un aerostat special studiat și construit în vederea unei călătorii mai lungi.

Este un balon de 2500 metri cubi, de o formă cilindrică-verticală. O cămașă făcută dintr'o stofă impermeabilă îl acoperă aproape în întregime, ținând loc de plasă.

Forma adoptată de căpitanul Unge are ca scop să ușureze scurgerea apei și a zăpezii și să evite prin urmare orice supra-greutate accidentală aerostatului. Întrebuițarea unei învelitoare cilindrice mai are avantajul de a menține forma exterioră a balonului, când, după mai multe urcări și scoboriri succesive, a pierdut o parte din gaz. Însfîșit cămașa impermeabilă, grație spațiului ce se păstrează între densa și învelitoarea propriu zisă a balonului, menține o temperatură uniformă ce oprește pierderile de gaz și contribuie să păstreze aerostatului puterea sa ascensională în atmosferă.

În acest balon, numit Suedezul, căpitanul Unge a pleca din Stockholm la 29 Iulie, pe la 5 ore seara. Dus de vânt în direcțiunea sud-est, s'a scoborit a doua zi aproape de Novgorod (Rusia), la 750 kilometri din punctul de plecare, după o călătorie de 14 ore și jumătate, aproape în întregime făcut deasupra mării.

Ținta urmărită de aeronautul suedez nu parte a fi fost coplect atinsă, căci căpitanul Unge și-a propus să stea mult mai mult timp în atmosferă și să bată recordul francez de 36 de ore, stabilit de d-nii dela Vaux și Castillon de Sain-Victor (călătoria dela Paris în Rusia 9 — 11 Octombrie 1900).

Un butoiu uriaș. Lângă lacul de Constanța, în Svițera, se află un butoiu de fer, care cuprinde 3.14.000 litri de acool. E de formă cilindrică, cercul dela basă având diametru de 20 de metri, iar ferul din el cântărește 110.000 de chilograme. E cu opt rinduri și pe dinlăuntru întărit cu trei inele de fier. Fundamentul e o placă de beton grosă de un metru, pe care stă butoiul și casa împrejmuitoare. Au trebuit 60.000 de nituri fabricate pe loc, pentru a nitui plăcile din care s'au făcut batoii. Împrejur se află tot felul de instrumente de măsurat și o galerie de suiri și de coborît împrejurul butoiului. Încercarea de poate ținea la apă s'a făcut cu apă din lacul Constanța, urcată cu niște pompe anume instalate — locomobilă și pompă centrifugă — de 25 — 30 de cai vapor putere. Pentru a-l umplea cu apă a trebuit 25 de ceasuri.

D'ale porumbelilor. În „*Illustrirte Thierwelt*” din München povestește un crescător de porumbei următoarele: „De câte va zile văzui cu neplăcere că puil în două cuiburi erau răniți la cap. Abia erau de zece zile și nu puteau părăsi cuibul; șoareci sau guzganii nu sunt la porumbăria mea, iar șoarecii nici nu pot face asemenea isprăvi. Știa însă din păite că porumbelii fără păreche, neîmperechiați încă orî văduvi, au nărav de fac asemenea blăstămății. Pătrund la cuiburi, când părinții nu-s acasă, și rănesc puil. Aceștia văzându-i cum se apropie de cuib, se soală, cască pliscul și fac mișcări ca pentru a apuca hrana, bandiții se întăriră și mai rău, căci le pare că sar la dinși, și ciocăniturile încep. Aveam prepus pe un flăcău de rasa Coburg și n'a trecut mult și l'am prins asupra faptului, cum a dat afară pe tatăl legitim și apoi lovea fără

de milă în pui. L'am prins, mi-se pare că prea târziu, căci unul diu puil e pe moarte. Morala: „Nu îngăduiți flăcăi și văduvi în porumbăria”.

Din public.

În numele comitetului nostru parohial din Leucusești prin aceasta aduc cea mai fermă mulțumită Mult On. D. Constantin Rosa paroch. gr.-or. rom. în loc, care și în anul acesta nu ni-a trecut cu vederea puzând la dispozițiunea cassei culturale un împrumut banesc (din al său) de 100 cor. făcând a lua interese dela noi pentru a putea solvi noi salariul învățătoresc regulat.

Primească acest marinos Domn și pe această cale generoasele noastre expresiuni de stimă și mulțumită.

Leucusești, 10 Iulie 1902 v.

Vasile Lupulescu,
cassar cultural și
membru a-l com. par.

BIBLIOGRAFIE

Din „*Liturgia bisericii ort. române*” manual cu ilustrațiuni — pentru școale medii și populare, a eșit de sub tipar și se poate procura dela Administrațiunea ziarului „*Tribuna Poporului*”. Prețul unui exemplar 60 fileri plus porto postal 5 fileri.

Geografia comitatului Arad de învățătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe cărți geografice, întocmit pentru clasele III și IV. ale școlilor populare și aprobat de Ven. Consistor aradan:

Se poate procura dela administrațiunea „*Tribunei Poporului*” din Arad. Prețul 35 cr. (70 fil.), plus 10 fil. porto postal.

În editura cunoscutelor reviste săptămânale „*Bunul Econom*” (revistă pentru agricultură, industrie și comerț), din *Orăștie*, apar o serie de broșuri de interes agricol, cari merită o deosebită atențiune din partea cărturarilor nostri, cari se interesează de propășirea țărănului nostru. Fi-care broșură conține unul sau mai multe capitole din ramurile agriculturii, creșterea vitelor, grădinarit etc. și toate laolaltă vor forma o bibliotecă agricolă completă pentru țărănul nostru. Stilul în care sunt scrise este scurt și precis. Limba deși la înțelesul mai puțin știutorilor de carte este lipsită de provincialisme și barbarisme. Până acum au apărut:

1. *Nutrețele ierboase, cositurile (fână-țele) prepararea fânului și pășunile.*
2. *Economia porcilor, oilor și caprelor.*
3. *Sămânța plantelor agricole și sămânțatul lor.*
4. *Îngrijirea plantelor agric. în cazul vegetațiunii și recolta cerealelor.*
5. *Zootehnia generală.* (Creșterea, nutrirea și îngrijirea animalelor domestice).

F. *Agrologia* (Cunoașterea pământurilor agricole).

Prețul unei broșuri este 30 fileri (pentru România 50 bani). Se pot comanda la administrațiunea „*Bunul Econom*”, la librăria W. Krafft în Sibiu și la administrațiunea „*Tribuna Poporului*” în Arad. Revizătorilor se dă rabat potrivit.

Stropi de rouă, un drăgălaș volum de poezii, de Elena din Ardeal. Prețul I cor. plus 5 fileri porto.

Se află de vânzare și la librăria W. Krafft în Sibiu.

Polielenul cu pripelele și psalmii cel aleși ce se cântă la sărbătorile mari ce au Polielen. Estras din cărțile bisericești prelucrat pe seama cântăreților de strănă prin Antoniu Minișan, învățator în Sân-Miclăușul-Mare. Prețul 30 fileri, plus porto 5 fileri.

Tabelele și Măsurile. Manual ajutător la învățatură de Antoniu Minișan, învățator în Sân-Miclăușul-Mare. Ediția III a. Prețul 10 fil. porto postal 5 fil. Ambele broșuri se află de vânzare la administrațiunea ziarului nostru, precum și la autor în Nagy-Szt.-Miklos (comitatul Torontal).

Școlarul declamator, un drăgălaș volum de versuri scrise și alese pentru școlarii și tinerii, cari declamează la examene, zile onomastice, la concerte etc. de Nicu Stejărel. Prețul 25 cr. (50 fil.) plus porto postal 5 fileri.

Se află de vânzare la librăria W. Krafft și la librăria Archiepiscopăriei în Sibiu.

Conferința preoțiască-învățătorească din tractul Tinca.

I.

Joi în 21 August st. n. s'a ținut în opidul Tinca conferința mixtă, și după chemarea duhului sfânt am mers cu toți în sala de învățământ unde Rev. domn Nicolae Roxin, protopop, prin o vorbire îndeamnă conferința, la zel, abnegațiune, întru deliberarea punctelor din circular în cea mai bună înțelegere și frățietate.

Înainte de începere, la propunerea preotului G. Dudulescu și a dlui protopop, conferința trimite două telegrame de aderențe, una la Sale Vasile Mangra și una la „Tribuna Poporului” prin cari respinge atacurile nedrepte în contra nou-alesului episcop.

1. După constatarea prezențelor să deliberează punctele din circular, luând cuvânt mai mulți pentru a desvolta în popor religiozitatea, moralitatea, și a-l înălța în credința străbună; premergând preoții și învățătorii în toate cu exemple, apoi preotul de pe amvon prin ținerea de predică năntea poporului, săvârșirea cultului divin cu pietate, și nici de cum în fugă.

2. Indemnarea poporului pentru trimiterarea pruncilor la școală, dacă învățătorul se va nisui întru toate a-și împlini cu scumpătate chemarea, ca astfel poporul prin sine să se convingă despre rezultat; eară învățătorul își cășugă stumă și încerdere de la popor, apoi preotul în toate să-l fie mână de ajutor interesându-se de afacerile școlare îndemnând poporul a îmbrățișa cu căldură școala.

3. S'a mai desbătut ramurile de meserii și industrii la popor, îndemnându-l pentru a-le îmbrățișa.

4. Între chestiunile pentru ameliorarea învățământului s'a desbătut aceea: că fiind lipsa foarte mare de învățători, și așa în prima linie ne trebuie forțe didactice; conferința a luat un conclud, ca până la o suscreștentă mai mare de învățători să se roage V. Consistor al Orăzii-Mare să întrevină la Ven. Consistor arădan, pentru a-se primi în preparandie mai mulți tineri alumnii și fără clase urmărind neul de până aci, aducând de pildă tractul Tinței unde s'au deschis concursuri în 14—15 comune și recurenți nu sunt prin ce numai șpeșe zadarnice se fac comunelor.

II.

Conferința învățătorească s'a ținut Vineri în 22 August st. n. tot în opidul Tinca sub presiul Rev. domn protopop Nicolae Roxin, care după o vorbire acomodată decheară conferința de deschisă.

1. S'au deliberat observările făcute de comisari la examenele finale, și mijloacele pentru delăturarea lor.

2. S'a discutat despre unele chestii didactice, relativ la învățământul popular, cari sub energia Rev. domn protopop, prin sfătuiri și îndigetați practice și didactice, a ridicat nimbul conferințelor.

Este regretabil că foarte mulți preoți și învățători au lipsit de asta dată; de aceea conferința a decis, să se roage superiorii nostri bisericești și școlari pentru pedepsirea celor absenți. *Vedero.*

AVIS!

pentru adunarea gen. a „Asociațiunii” ce se va țină în Oravița la 14—15 Septembrie a. c. st. n.

Comitetul arangiator pe lângă programul oficios a mai proiectat următoarele:

1. Sâmbătă în 13 Septembrie seara la 8 ore convenire în grădina hotelului „Coroana”.

2. Duminecă în 14 Septembrie:
a) la 9 ore dim. serviciu divin în biserică gr.-or. din Oravița-montană; b) la ora 11 $\frac{1}{2}$ banchet în grădina hotelului „Coroana”; c) la ora 4 d. m. petrecere po-

porală în curtea bisericii; d) seara joc în sala hotelului „Coroana”.

3. Luni, în 15 Septembrie: Seara musică în grădina de tir.

4. Marți în 16 Septembrie: Excursiuni la Anina—Ștaer—Marila—Vaié-Ciclova—Calugăra, eventual isvorul Coronii și Ochiu-Belului.

Quartire se vor reserva numai acelor oaspeți, cari mult până în 5 Sept. își vor anunța la adresa institutului „Oraviciana” participarea lor la adunare și ora sosirii.

Bilete pentru banchet à 5 cor. se vor strada numai acelor persoane, cari se vor însinua până la termenul fixat mai sus.

Cei-ce doresc a participa la excursiunea cu trenul, ce pleacă la ora 5.14 dim. spre Lișava—Crașova—Anina, au să se însinue la locul amintit mai sus până în 14 Sept. *Comitetul arangiator.*

Adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român” se va ținea în zilele de 7 și 8 Sept. st. n. a. c. în acest oraș conform programului publicat în ziarele noastre.

Subscrisul comitet își ia voie a invita cu dragoste românească și pe această cale întreg publicul român, ca să iee parte la aceea festivități în număr cât mai însemnat. — Tot odată venim a ne ruga cu toată căldura, ca toți doritorii de a participa să bine-voiască a se anunța de cu bun timp, dar negreșit până în ziua de 5 Septembrie la subscrisul comitet, pentru de a se putea face îngrijire de încvartirare potrivită, observând, că pentru ori-ce inconveniente — obicinuite de astfel la atari ocazii, — provenitoare din întrelăsarea anunțării la timp, comitetul nu poate lua nici o răspundere.

Bistrița, la 27 August 1902.

Pentru comitetul arangiator:

Gerasim Domide, Dr. Victor Onișor,
president, secretar.

NOUTĂȚI.

ARAD, 29 August n. 1902.

Episcopia dela Orade și dela Szepes. Din mai multe părți e întărită știrea lui „Házánk”, că la scaunul episcopesc de ritul latin din Oradea-Mare, devenit vacant prin moartea cardinalului episcop Laurentiu Schlauch, se va numi Paul Szmeccsányi, episcopul de Szepes. Scaunul episcopesc de Szepes devenit astfel vacant, l'ar ocupa plebanul Ferdinand Wolafka din Dobrișin, a cărui numire -- se zice -- e fapt împlinit. Abatele numiri face în acest an se vor face.

Teara-i mântuită! Ni se scrie din Nereu: Damineca trecută pe la oarele când toți locitorii se pregăteau a da cuvenita cinste acestei zile, participând la serviciul divin, ni-s'a dat a vedea un lucru neobișnuit în comuna noastră. De cu bună dimineață sosiră în comună 4, zi: patru gendarmi, — ceea-ce în Nereu e o raritate a se vedea atâtea pene de cocos, — cari hipercioși în apărarea ideei statului maghiar, făceau pe oameni nerăbdători. Sosiră apoi și măriile lor, domni dela judecătoria cercusă maghiari neaoși cu nume „Gaszner” etc. Neincrezuți apoi în energia a lor patru gendarmi, mai luară cu D-lor și pe plășșul satului, precum și pe vice-notarul. — *Erau acum opt!!!* Nedumerirea poporului era la culme când această tare și mare ceată, se îndreptă spre partea locuită de români a satului. Intrând la unii dintre fruntașii comunei, poporul adunat acolo, își apol ves tea că domni caută cărțica „Dar de Paști”, pe care aflându-o, au și confiscat.

Aflăm că și în Cénadul sêrbesc s'a făcut perchiștie și șnume la inv. Dem. Bozian și economul fruntaș Ioan Têrșev, tot prin șuita descrișă mai sus. *Nereanțul.*

I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu

— mână largă. Am arătat în ziarul nostru cum s'a lăudat „Füles Bagoly” cu faptul că I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu deși foș românești nu are, spriginește însă foaia, despre care și „Arad és Vidéke” a scris

că e o rușine a presei maghiare, o murdărie. Am arătat că foaia aceasta a fost confiscată, între altele, și pentru batjocură împotriva M. Sale Împăratului și Rege. Dar totuși, Meșianu o spriginește, pentru-că „Füles Bagoly” ocărăște pe alesul episcop al nostru și lăudă pe prietenul său Hamsea.

Acum ni-se scrie din Deva, că așa-i Mitropolitul: mână largă când vorba-l de prieteni, mai ales dacă-i vorba să le deă din banii bisericii. Astfel unui domn din Deva, deputat în Sinod, p'o casă care să prețuiască câte-va miș, i-a dat împrumut, din banii archidieceșei, 80.000 coroane, așa că fără nici o îndoială biserica va rămâne de pagubă. Când s'a votat împrumutul, unul dintre asesorii consistorialii de seamă s'ua declarat contra și a dat vot separat.

Vorba e că prin acest împrumut mitropolitul și-a asigurat un deputat care contra lui Miron făcuse gură într'una!

Conferența interparlamentară, care era să se țina la Viena, dar care se amânase ca doar-doar se vor împăca partidele din Austria și să n'aducă cearta în conferență, după-cum se scrie, acum s'a amânat pentru totdeauna și nu se va mai ține în anul acesta. Cel puțin la Viena nu!

Avis candidaților de notari români. În 24 Septembrie va fi alegerea de notar în Kisjenö, cercul central (Oradia). Alegătorii în majoritate sunt români. Dacă va candida un Român harnic, are șorți de isbandă!

Grațiat! Conteș Matusich Keglevich, ofțeru (locotenent) trufaș care nainte cu vre o trei ani ajunsese vestit ca amant al prințesei Luisa de Coburg, (sora archiduceșei Stefania) dar care fusese amestecat apoi în niște daraveri de bani și ajunsese în temnișă, după-cum se scrie din Viena, a fost grațiat.

Oare scăpa-va acum din casa nebunilor și prințesa Luisa, unde se zice că au închis-o numai ca s'o despartă de Keglevich?

Ministrul căilor — ferate. Se zice, că resortul ministerului de comerț se va împărți astfel, că va înființa un resort nou pentru căile ferate. Proiectul se zice, că e gata și în curând se va da publicității. În cercuri politice vorbesc și despre persoana ministrului nou, care ar fi Marc Wickenburg, fostul director financiar al căilor ferate ale statului și de presiata director la „Hitelbank” în Budapesta.

În interesul adevărului declarăm că, corespondența „de pe valea Ampoiului” din Sâmbăta trecută a ziarului nostru, nu e scrisă de dl paroch Emanuel Beșă din Zlagna. Și dacă s'au trecut într'însa lucruri supărătoare pentru dl Popovici, protopop în Abrud și pentru dl notar Traian Rădu, s'a întâmplat fără știrea primului nostru redactor, și surprinzându-se buna noastră credință.

Congres secuiesc. Îngrijăți că pe zi ce trece, pier Secuții, fruntașii acestui neam s'au strîns de trei zile la sfat, să chibzuiască împreună cam ce ar fi de făcut pentru-ca d'oparte să se împiedece Secuții a lua lumea în cap, se duc mai ales în România, pe de altă parte să se împiedece ruina economică spre care merg cu o iuteală îngrijitoare.

Vom vedé ce gânduri mântuitoare vor scăpăra din congres.

Necrolog. Anunțăm cu regret moartea unui harnic meseriaș român din Arad, a tinerului croitor Iosif Vuc, în vârstă de 28 ani. Înmormântarea va fi mâne (Sâmbăta) la ora 5 după ameză. — Fie-Y țărina ușoară!

Jocul de cărți oprit. Regele Leopold al Belgiei a semnat proiectul de lege prin care se interzice ori-ce fel de noroc în Belgia.

„Autorită” din Paris ziarul lui Cassegnac, a deschis o subscripție spre a oferi o spadă de onoare locotenentului colonel de Saint Rémy, care a refuzat de a se supune ordinelor generalului său.

Declarațiune. Subscrisul declar, că Mult On. Domn Constantin Rosa preot în Leucusești conform ofertului său făcut comitetului parochial de aici, cu datul de azi mi-a plătit premiul de 50 coroane, pentru zelul și diligența ce o am desvoltat în anul școlar 1901—1902.

Mă vâi îndemnat dar și pe această cale, a da expresiune sentimentelor de stimă și iubire, mulțămind Mult On. D. Constantin Rosa pentru fapta-l marinimoasă, făcută în interesul culturii.

O! de ar avea mulți imitatori dintre cei cu dare de mână!

Leucusești, la 24 August 1902 v.

Ioan Furdianu,
învățător.

ABCdarul ilustrat edat de Iosif Moldovan, director școlar în Arad și conșoș, aprobat de Veneratele Consistoare din Arad și Caransebeș, care în decurs de 4 ani a trecut în 20.000 exemplare, a apărut acum în a III-a ediție îndreptată și corectă conform binevoitoarelor observări ale învățătorilor din diferite părți ale patriei.

Acest manual școlar după-cum se vede și din marele reclam ce l-a făcut în timp atât de scurt, ușorează mult truda învățătorilor. El conține o frumoasă serie de exerciții scrise, cari pe lângă adevărata lor mențiune de a desvolta organul vorbirii și dexteritatea mânel, contribuie în mod admirabil la desvoltarea plăcerii și interesului. — Sunetele sunt desvoltate din cuvinte normale constătoare la început din două, apoi din trei, patru sunete; ear după exercițiu mai îndelungat trece la cuvinte de două, trei silabe. Pentru promovarea intuiției lecșiunile — de după puțină — sunt provăzute cu ilustrațiuni dragălașe, cari fac multă plăcere școlarilor.

O parte foarte bună are acest ABCdar căci pe lângă principiile pedagogice moderne se acomodează la natura limbii noastre și la etatea școlarilor, prin ce se ușorează mult instruirea scriso-cetitului.

Tot dela acești autori a apărut acum „Cartea a doua”, pentru elevii clasei a doua. Bucățile de cetire sunt scurte și precise. Materialul tractat într'însese este luat din orizontul intelectual al școlarilor și tractat în mod narativ foarte atrăgător, ce contribuie mult la desvoltarea dorului de cetire.

Recomandăm cu căldură învățătorilor nostri aceste manuale menite a face bune serviciu învățătorilor în greana lor misiune.

Prețul unui exemplar 40 fileri. Se pot comanda la Tipografia diecesană și la „Tribuna Poporului” în Arad. La comenzi mai mari (peste o sută exemplare) se dă 20% rabat, sub 100 numai 10%.

Articole necesare tinerimei se pot procura mai ieștin la asortimentul bogat de ru-fărie V. Porter, pe piața „Libertății”. O colosală cantitate de ghiosdane de școală (de piele și pânză), călmar, bricege de buzunar, coșuri pentru lucru de mână la fețe; afară de aceasta cele mai bune ghete de copii, pălării, cămăși, triqueau, manșete, gulere, cravate, ciorapi și încă o mulțime de lucruri de această șpeșe se vënd cu prețuri foarte moderate. Acest asortiment bogat ușorează la părinți, țirgurile pentru-că își pot comanda tot necesar într'un singur loc. Cu aceasta părinții câștigă timp, ceea-ce este mai de folos părinților din împregiurime. Încă între favorurile prăvălii noastre numărăm și aceea, că la 10 cor. țirguală ori cine își poate procura fotografie gratis la care nu trebuie solvit decât trei coroane pentru ramă. Cerem spriginul onoratului public!

Începându-se semestrul al II-lea, rugăm respectuos pe cei-ce ne datorează pentru foale să bine-voiască numai decât a-și achita abonamentul. Noi am așteptat destul; e rindul acum ca și cei că-roră le-am creditat să-și facă datoria. *Administrațiunea.*

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Tiner român

bine situat cu un venit anual deocamdată 2000 cor., care însă cu timpul se urcă, do-rește a face cunoștința unei d-șoare române, eventual a unei vâduve tinere cu dotă (zestre) de 6—8000 fl. Scrisorile înășite cu fotografii au a se adresa administrației ziarului „Tribuna Poporului” sub inițialele „C. N.” Se asigură cea mai mare discreție.
830 3—3

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul mortii, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE
„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen flos, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 60—600 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reoviste ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovės, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himeș, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospete se pot primi la agenturile noastre locale și cercuțele mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. 428 — 96

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(NAGYSZEBENI FÖLDHITELINTÉZET.)

Pe lângă condițiunile cele mai avantajoase dăm împrumuturi ipotecare

cu amortisare pe 30 1/2, 38 și 40 1/2 ani în rate de jumătate de an, în cari se cuprinde plățirea atât a cametei, cât și a capitalului.

Împrumuturile se plătesc cu bani gata în valoarea nominală a scrisurilor ipotecare.

Arangarea împrumuturilor o efectuează încredințatul nostru

Szücs F. Vilmos în Arad

care poate da totodată toate deslușirile.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(Nagyszebeni Földhitelintézet.)

Provocându-mă la anunțul de sus, rog onor. public doritor de împrumuturi ipotecare, ca și pân'acum și de-acum să se adreseze cu încredere la mine cu afacerile sale; principiul meu a fost și rămâne același, ca să prestez publicului în todeauna un serviciu solid.

Spesele de întabulare la dorință le anticipez; onorariul meu urmează ulterior.

Cu stimă:

Szücs F. Vilmos

institut de credit pe imobile și pământuri

în Arad, Piața Boros Béni nr. 22 (Casa Spielmann)

(Etagiul I.)

Pentru răspuns binevoiiți a alătura o marcă de 10 fleri.

784 — 1

„Nădlăcana“

institut de credit și economii, societate pe acții în

NÁDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipotecară, credite pe obligațiuni cu cavenți și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

545 — 61

Direcțiunea.

Em. Manno-Zissy

Casă de comisiune pentru cereale și produse în Budapesta

Petőfi-tér Nr. 3.

Cu ocaziunea prezentei recolte imi ofer serviciile la D-nii economi, proprietari și negustori, cari doresc a vinde, respective a expedia direct la Bursa de cereale din Budapesta produse ca:

grâu, orz, ovės, cucuruz, rapiță etc.

La această Bursă lucrez de ani îndelungați cu succes și servesc pe clienții mei cât se poate de solid și ieftin. Rog deci, ca ori-ce întrebare în această privință să mi-se adreseze mie direct în limba română; voi răspunde la toate în mod detaliat spre orientare și voi fi gata să satisfac cu exactitate și promptitudine cererile lor.

Cu distinsă stimă

Em. Manno-Zissy, Budapesta, Petőfi-tér Nr. 3.

Observațiune. Numai acel care are cel puțin un vagon de unul din aceste produse va putea adresa marfa la firma mea; în acest caz are să-mi trimită cu poșta o probă al cărei preț va fi taxat la bursă. Domnul care va fi mulțumit, cu prețul să expedieze marfa după îndrumările mele și îndată-ce voi primi recepisa de predare (duplicatul) de la stațiunea respectivă mă oblig ca numai de cât să trimit avansul de 70% în bani gata, iar restul se va plăti după vânzarea marfet.

Proprietarul marfet nu trebuie să plătească în fața locului costul transportului de la stațiunea expedierii până la Budapesta, această plată împreună cu celelalte cheltuieli cerute până la desfacerea definitivă a marfei vor fi plătite de mine aici în socoteala sumet totale.

Ma observ că sacii trebuitori pentru trimiterea marfet, de ori-câte vagoane va fi ea, îi pot procura eu, după-ce mai întâiu mi-se va face cunoscut felul productelor.

Domnii cari vor lucra pe calea aceasta, se vor încredința că au mai mare interes de a-și desface marfa prin mine la Bursa din Budapesta, de cât prin cumpărători particulari.

826 4—6